

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Kristýna Foltýnová

**Činnost Etického panelu ČT
v letech 2004–2013**

Diplomová práce

Praha 2014

Autor práce: **Bc. Kristýna Foltýnová**

Vedoucí práce: **PhDr. Václav Moravec, PhD.**

Rok obhajoby: 2014

Bibliografický záznam

FOLTÝNOVÁ, Kristýna. *Činnost Etického panelu ČT v letech 2004–2013*. Praha, 2014. Diplomová. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Václav Moravec, PhD.

Abstrakt

Tato diplomová práce analyzuje činnost Etického panelu České televize od počátku jeho novodobé existence až do současnosti, tedy v letech 2004–2013. Popisuje okolnosti vzniku, základní pravidla, personální obsazení i agendu v jednotlivých obdobích. V první části využívá hlavně analýzu zápisů z jednání Rady ČT, výroční zprávy o činnosti ČT a usnesení Etického panelu. V dalších kapitolách celé jeho působení shrnuje a hodnotí za použití kvantitativní a kvalitativní analýzy. V neposlední řadě rozebírá zveřejněná usnesení Etického panelu a srovnává je s uplatňovanými etickými normami žurnalistiky – konkrétně tedy s Kodexem ČT. Výsledný text má snahu fungovat jako první pokus o návod a inspiraci při rozhodování o eticky sporných otázkách pro začínající novináře. Aby mohl být chápán jako komplexní příručka, je navíc doplněn vysvětlením jednotlivých teorií pojmů.

Abstract

This study analyses the work of the Czech television Ethics board. It starts at the beginning of his modern activity (2004) and finishes in 2013. It describes the context of origin, the principles, the members and the agenda in particular periods. The reports of the Czech television Board and the annual reports were used especially in the first part of this study. Czech television Ethics board's documents were analysed using the quantitative and qualitative analysis. Thanks to this the whole agenda of the Ethics board could be summarized. In the last part the Ethics board's documents were compared to journalistic standards. The main aim was to bring a complex handbook for the journalist without practical experience. That's why it comprises a chapter which explains the most important media concepts.

Klíčová slova

etika, regulace, Etický panel České televize, kvantitativní analýza, kvalitativní analýza

Keywords

ethics, regulation, Czech television Ethics board, quantitative analysis, qualitative analysis

Rozsah práce

Rozsah práce je 121 599 znaků včetně mezer.

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Kristýna Foltýnová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala PhDr. Václavu Moravcovi, PhD. za jeho vstřícný přístup, podnětné připomínky a celkové vedení této práce. Poděkování rovněž patří všem mým blízkým za podporu během studia.

Změny oproti původně schváleným tezím

Oproti původně schváleným tezím nedošlo k žádným výraznějším úpravám. Během výzkumu jsme se ale museli vypořádat se skutečností, že nezveřejněná usnesení Etického panelu nejsou dostupná dokonce ani pro akademické účely. Ačkoli jsme mohli využít pouze usnesení zveřejněná na webových stránkách České televize, i přesto věříme, že práce přináší podnětné závěry. Popis obecných i konkrétních znaků každého projednávaného případu rovněž nebyl možný a to z důvodu nekompletnosti zveřejněných usnesení. Přesto se domníváme, že práce kvůli tomu nijak neutrpěla. Oproti tezím byl samozřejmě rozšířen seznam literatury.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Foltýnová Kristýna

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2009

E-mail diplomantky/diplomanta:

kristyna-f@seznam.cz

Studijní obor/forma studia:

Žurnalistika/prezenční

Předpokládaný název práce v češtině:

Činnost Etického panelu ČT v letech 2004–2013

Předpokládaný název práce v angličtině:

The work of the Czech TV Ethics Board in 2004–2013

Předpokládaný termín dokončení:

LS 2014

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování:

Etický panel je poradní orgán generálního ředitele České televize. Na základě podnětů občanů přijímá stanoviska k odvyklým eticky sporným pořadům (či částem pořadu). Tím se vyjadřuje k žurnalistické etice jako takové a přináší návrhy, jak podobné situace v budoucnu řešit. Veškerá ustanovení Etického panelu jsou veřejně dostupná, zatím však nebyla součástí jednoho textu a nebyla porovnána s obecně platnými etickými normami užívanými v žurnalistické praxi.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy:

Cílem diplomové práce je shrnout působení Etického panelu České televize v letech 2004–2013 (tedy během jeho celé existence). Vymezit nejen kontext jeho vzniku, ale popsat i jeho agendu, stanovy a srovnat je s podobnými institucemi u nás a v zahraničí. Důležitou součástí textu bude rozebrání jednotlivých usnesení Etického panelu a jejich srovnání s uplatňovanými etickými normami žurnalistiky. Pokud budou zjištěna pochybení programových pracovníků, pokusí se práce navrhnout doporučení pro další činnost. Výsledný text by měl sloužit začínajícím novinářům jako návod řešení eticky sporných případů.

Předpokládaná struktura práce:

1. Úvod: vymezení předmětu práce, zdůvodnění výběru tématu, stanovení předpokládaných cílů
2. Teoretický základ, vymezení pojmů
3. Etický panel – samoregulační orgán televize veřejné služby (vznik, činnost, pravidla, složení)
4. Porovnání Etického panelu ČT s podobnými institucemi (Komise pro etiku, BBC: Editorial Complaints Unit)
5. Rozbor konkrétních usnesení Etického panelu, doporučení k případným pochybením
6. Závěrečné vyhodnocení

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Usnesení Etického panelu ČT z let 2004–2013 a související mediální obsah za využití Archivu ČT Kodex České televize

Etický kodex Syndikátu novinářů ČR

BBC Editorial Guidelines

Metody (techniky) zpracování materiálů:

Hlavními technikami při zpracovávání materiálů budou komparace a analýza konkrétních usnesení. Jednotlivá rozhodnutí Etického panelu ČT budou zpracována chronologicky od nejstarších po nejnovějších. V rámci každého případu budou popsány jeho obecné i konkrétní znaky. Ty budou následně porovnány s etickými normami žurnalistiky.

Základní literatura:

ANZENBACHER, Arno. Úvod do etiky. Vyd. v tomto překladu 2., V nakl. Academia 1. Praha:

Academia, 2001, 292 s. ISBN 80-200-0917-5.

Úvod do etiky slouží jako základní text pro orientaci v této vědecké disciplíně. Vysvětluje nezbytné pojmy a teorie.

Etika v žurnalistické praxi: Úvod do žurnalistické etiky. Brno: Masarykova universita v Brně. Fakulta sociálních studií, 2004, nestr.

Skripta Katedry mediálních studií a žurnalistiky Masarykovy univerzity v Brně nabízejí komplexní přehled teorie etiky, ale i řadu vysvětlených konkrétních příkladů. Obsahují texty Aristotela, McNaira, Burtona a Jiráka a dalších a komentáře k etickým kodexům.

Kolektiv autorů: 10 let v českých médiích. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 142 s. ISBN 80-7178-925-9.

Knihy shrnuje několik pohledů na proměny české mediální scény. Jedna z kapitol se věnuje i její etické stránce (kodexům, pravidlům či otázkám novinářské práce) a může být tedy sloužit pro základní zorientování v mediálním prostředí ČR.

REMIŠOVÁ, Anna. Etika médií. 1. vyd. Bratislava: Kalligram, 2010, 310 s. ISBN 978-80-8101-376-8.

Knihy pohlíží na etiku médií jako na novou společensko-vědní disciplínu. Vysvětluje obecné pojmy, ale zabývá se i kodexy či základními etickými otázkami žurnalistů. Nevynechává samozřejmě ani konkrétní příklady.

RUB-MOHL, Stephan. Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 292 s., [22] s. obr. příl. ISBN 80-247-0158-8.

Komplexní průvodce praktickou žurnalistikou se od většiny odborných knih odlišuje důrazem na konkrétní příklady, nové trendy (internet, multimédia) a zahraniční studie.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

KVASNIČKOVÁ, Eva. Etický kodex České televize – jeho vznik a aplikace. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2006. 86 listů. Vedoucí práce Václav Moravec

MUSILOVÁ, Jana. Etický kodex: Ideál – realita. Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. 99 listů. Vedoucí práce Vladimír Šiler

RESLER, Jan. Vybraná soudní a správní rozhodnutí v eticky problematických případech české žurnalistiky po roce 1989. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012. 59 listů. Vedoucí práce Václav Moravec.

ŠTALMACHOVÁ, Radka. Negativismus ve zpravodajství českých celoplošných TV stanic (analýza a hodnocení hlavního večerního zpravodajství Událostí ČT1). Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2005. Vedoucí práce Jaroslav Bartošek

Studentka se v práci věnuje porovnání Kodexu ČT a BBC.

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT **VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ** A VE **DVOU** VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI **VYZVEDNOUT** V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A **NECHAT VEVÁZAT** DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

Úvod	3
1. Etický panel jako součást regulace médií v ČR	6
1.1. Regulace médií.....	6
1.1.1. Dělení regulace médií.....	7
1.1.2. Formy interní regulace	9
1.2. Etika a morálka.....	12
1.2.1. Obecné dělení etiky.....	13
1.2.2. Etika a profese	14
1.2.3. Mediální etika	15
1.3. Historie regulace médií v České republice	16
1.4. Příklady regulace médií v zahraničí.....	20
2. Etický panel České televize	22
2.1. Principy Etického panelu.....	22
2.2. Personální obsazení Etického panelu	24
2.3. Srovnání Etického panelu s podobnými institucemi	25
3. Činnost Etického panelu v jednotlivých obdobích.....	27
3.1. Činnost Etického panelu v roce 2004	27
3.2. Činnost Etického panelu v roce 2005	29
3.3. Činnost Etického panelu v roce 2006	30
3.4. Činnost Etického panelu v roce 2007	31
3.5. Činnost Etického panelu v roce 2008	32
3.6. Činnost Etického panelu v letech 2009–2011	33
3.7. Činnost Etického panelu v letech 2012–2013.....	34
4. Vyhodnocení činnosti Etického panelu	36
4.1. Příprava kvantitativního výzkumu	36
4.1.1. Kódovací kniha	38
4.2. Výsledky kvantitativního výzkumu	42
5. Závěry Etického panelu v porovnání s Kodexem ČT.....	52
5.1. Příprava kvalitativního výzkumu	52

5.2.	<i>Výsledky kvalitativního výzkumu</i>	54
5.2.1.	<i>Péče o informace ve zpravodajství a aktuální publicistice</i>	54
5.2.2.	<i>Diskusní pořady a pluralita</i>	56
5.2.3.	<i>Jazykový projev</i>	58
5.2.4.	<i>Diskriminace</i>	58
5.2.5.	<i>Presumpce nevinny</i>	59
5.2.6.	<i>Pravidla při natáčení</i>	60
5.2.7.	<i>Zobrazení</i>	61
5.2.8.	<i>Střet zájmů</i>	62
5.2.9.	<i>Péče o archivní fond</i>	63
5.2.10.	<i>Ostatní a chybějící pravidla</i>	64
5.3.	<i>Stížnosti Etickému panelu</i>	64
	Závěr	66
	Summary	68
	Seznam literatury	70
	Seznam příloh	74
	Přílohy	75

Úvod

Lidé tráví ve společnosti médií až několik hodin denně. Televize, rozhlas či tisk tvoří natolik podstatnou součást života, že jejich činnost musí být určitým způsobem korigována. Co je vhodné a co nevhodné, co by mělo a nemělo být uveřejněno, řeší nejen zákony, ale i další samoregulační instituce a opatření. Konkrétním příkladem usměrňování médií v českém prostředí je Etický panel České televize, na který se zaměřuje tato diplomová práce.

Výběr tohoto tématu navazoval nejen na autorčin zájem o novinářskou etiku jako takovou, ale vycházel i z příslibu nových a hlavně praktických přínosů pro žurnalistický obor. Cílem tohoto textu je vytvořit komplexní materiál, který by v ucelené formě shrnul nejen informace o činnosti Etického panelu, ale popsal by i jeho rozhodnutí, která by následně srovnal s uplatňovanými normami žurnalistiky. V ideálním případě by pak mohl sloužit jako první pokus o návod pro začínající novináře, kteří by zde mohli najít užitečné příklady z praxe a díky nim se snáze zorientovat v etických úskalích mediální sféry.

Poradní orgán generálního ředitele ČT zatím podobným způsobem nebyl popsán, proto autorka pracovala nejvíce s dokumenty, které pravidelně vydávají jednotlivé instituce České televize. Konkrétně se jednalo o zápisy z jednání Rady ČT, výroční zprávy o činnosti ČT a samozřejmě i o usnesení ze zasedání Etického panelu. Zejména v první části práce, která má spíše teoretický charakter, autorka využila rovněž odbornou literaturu. Celý text se tak opírá nejen o díla českých, ale i zahraničních autorů, například můžeme jmenovat práce Remišové, Thompsona, Bertranda, Menchera či Šilera.

V prvních kapitolách se práce zaměřuje na uvedení čtenáře do kontextu a seznámení s pojmy a teoriemi, které s Etickým panelem ČT přímo souvisejí. Jedná se zejména o regulaci a etiku, prostor je však věnován i jejich jednotlivým formám. Všechny zmíněné termíny jsou popsány a vysvětleny tak, aby čtenáři umožnily co nejširší vhled do problematiky a přiblížily mu Etický panel jako konkrétní příklad regulace médií.

V následující části je pozornost věnována již samotnému Etickému panelu ČT. Konkrétně jsou popsány okolnosti jeho vzniku, základní principy a pravidla fungování, opomenuto není ani personální obsazení. Ačkoli je postavení Panelu zcela specifické, práce se krátce věnuje i srovnání jeho principů se zásadami Komise pro etiku při Syndikátu novinářů ČR a britským Editorial Complaints Unit, který působí při korporaci BBC.

Etický panel ve svém novodobém uspořádání (2004–2013) působí již deset let. Čím se během této doby zabýval, jakým způsobem fungoval a kdo v jeho řadách zasedl, zkoumá samostatná kapitola. Pro její vypracování autorka využila zápisy z jednání Rady ČT a výroční zprávy o činnosti České televize z období let 2001–2013. Informace, které pomocí této analýzy zjistila, následně doplnila údaji z jednotlivých usnesení Etického panelu. Zmíněné dokumenty jsou dostupné v elektronické podobě na webových stránkách ČT a díky tomu mohly být přehledně zpracovány.

V dalších kapitolách se práce zabývá následujícími výzkumnými otázkami:

- Stížnostmi na jaké pořady se Etický panel ve své činnosti zabýval?
- Kdo patřil mezi stěžovatele?
- Nacházel Etický panel spíše pochybení, nebo uznával legitimní činnost tvůrců České televize?
- Jakých článků Kodexu ČT se stížnosti nejčastěji týkaly?
- Bylo by možné Kodex ČT na základě jednotlivých usnesení Etického panelu v některých částech doplnit?
- Jaké důvody vedly Etický panel ČT k tomu, že se některými stížnostmi rozhodl nezabývat?

Aby tyto otázky bylo možné zodpovědět, bylo nejprve nutné analyzovat jednotlivá usnesení Etického panelu. K tomu jsme využili metodu kvantitativní analýzy, která pracuje hlavně s číselnými údaji a přináší snadno ověřitelné výsledky, i metodu kvalitativní analýzy, která se opírá zejména o subjektivní vhled samotného výzkumníka a pokouší se odhalit spíše skryté informace.

Výsledky, které byly zjištěny oběma metodami výzkumu, jsou v závěru práce detailně popsány a pro bližší představu doplněny grafy. Celá kapitola tak čtenáři umožňuje ještě více rozšířit pohled na tento poradní orgán a jeho dosavadní působení shrnout a vyhodnotit. Poslední část práce se zaměřuje na konkrétní příklady aplikování Kodexu a upozorňuje na mezery v jednotlivých člancích, pokud byly rozpoznány. Rovněž přináší konkrétní příklady z novinářské praxe, které by mohly být užitečné zejména pro začínající mediální pracovníky.

Ačkoli celý archiv Etického panelu není veřejně přístupný, z dostupných usnesení bylo vysledováno, jakých pochybení se programoví pracovníci nejvíce dopouštěli a jak na ně Panel reagoval. Jednotlivá rozhodnutí Etického panelu totiž chápeme jako vzor pro budoucí činnost novinářů, a proto považujeme za důležité na ně souhrnně upozornit, aby se jich bylo možné vyvarovat.

1. Etický panel jako součást regulace médií v ČR

Tisk, rozhlas, televize i další média působí v oblasti společenského života, kterou Habermas nazývá jako veřejnou sféru.¹ Všechna tato média zde mají několik funkcí – své publikum nejen informují a pomáhají mu utříbit si vlastní názory, ale zároveň přinášejí zábavu či poučení.² Obecně tvoří nezanedbatelnou část každodenního života, a proto je nutné uvažovat i o jejich vlivu. Ačkoli o existenci určitého vlivu není pochyb, o jeho konkrétní míře nebo rozsahu stále nepanuje jednoznačná shoda.³ Přesto jsou v demokratických společnostech uplatňována pravidla a zakládány instituce, které činnost médií regulují.⁴ Jako konkrétní příklad bychom mohli jmenovat Etický panel České televize, který je hlavním tématem této práce. Aby byl jeho popis komplexní a lépe představitelný v celém kontextu, je potřeba se nejprve seznámit s pojmy a teoriemi, které s Etickým panelem přímo souvisejí. Obsahem následujících kapitol proto budou dvě velká a navzájem provázaná témata – regulace médií a etika.

1.1. Regulace médií

Představy o tom, jak média působí na své publikum, se vyvíjely již od počátku 20. století. Od první myšlenky, že média jsou velmi mocná a na publikum mají silný vliv, došlo v průběhu desetiletí již k mnoha posunům.⁵ Dnes se každopádně odborníci shodují, že by média neměla působit svévolně a že by ve své činnosti měla být určitým způsobem korigována. A to i přesto, že konkrétní míru a způsob vlivu stále nedokážeme žádným způsobem měřit. Soubor všech ideologicky, politicky, ekonomicky či eticky motivovaných

¹ HABERMAS, Jürgen. Strukturální přeměna veřejnosti: zkoumání jedné kategorie občanské společnosti. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2000, 418 s. Morální a politická filosofie, sv. 8. ISBN 80-700-7134-6.

² JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Média a společnost. Vyd. 1. Praha: Portál, 2003, 207 p. ISBN 80-717-8697-7., s. 43.

³ JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. Masová média. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3674-663., s. 321–322.

⁴ REIFOVÁ, Irena. Slovník mediální komunikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-717-8926-7., s. 208–209.

⁵ JIRÁK, KÖPPLOVÁ, ref. 3, s. 375–381.

prostředků, kterými usměrňujeme činnost médií, nazýváme jako jejich regulaci.⁶ Ta se v demokratických společnostech obvykle týká pravidel vlastnictví médií, vymezení jejich obsahové a geografické činnosti, omezení distribuce obsahů, u kterých panuje obava z nežádoucích účinků, způsob zpracování jednotlivých žánrů apod.⁷

1.1.1. Dělení regulace médií

Za první autory, kteří se věnovali regulaci médií, můžeme považovat Sieberta, Schramma a Petersona. V díle Čtyři teorie tisku popsali teorii autoritářskou, sovětskou, liberální a teorii sociální odpovědnosti.⁸ Tím položili základy pojmu regulace, na které později navázal např. Denis McQuail⁹, ale i mnoho dalších autorů. Z pohledu této práce je vhodné uvést hlavně popis regulace médií Jiráka a Burtona¹⁰, kteří ji rozdělili na interní a externí, a Šilera¹¹, který rozlišil tři způsoby kontroly novinářské profese – shora, zdola a ze stran.

Externí regulace¹² zahrnuje pravidla a tělesa, která korigují činnost médií zvenku. Obvykle ji má na starosti stát, konkrétně zákonem stanovené instituce. V České republice se jedná např. o Český telekomunikační úřad nebo Radu pro rozhlasové a televizní vysílání. Orgány externí regulace zpravidla mohou do činnosti médií zasahovat autoritativně (např. udělit pokutu či odebrat licenci)¹³, i přesto jsou však samy o sobě často považovány

⁶ MORAVEC, Václav. Proměny samoregulace médií v České republice po roce 1989. In: Postavení médií v české společnosti a v Evropské unii: příspěvky z odborného semináře konaného ve dnech 6.–7.11.2006. Vyd. 1. Praha: Matfyzpress, 2006, s. 103–107. ISBN 8086732983., s. 103.

⁷ REIFOVÁ, ref. 4, s. 208–209.

⁸ SIEBERT, Fred S., Theodore PETERSON a Wilbur SCHRAMM. Four theories of the press: The authoritarian, libertarian, social responsibility, and Soviet communist concepts of what the press should be and do. 13. pr. Urbana: University of Illinois Press, 1984. ISBN 9780252724213.

⁹ Rozlišil model svobodného tisku, model vysílání a model veřejného doručovatele. (MCQUAIL, Denis. Úvod do teorie masové komunikace. Vyd. 4. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009, 639 s. ISBN 978-807-3675-745., s. 198–200.)

¹⁰ BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. Úvod do studia médií. 1. vyd. Brno: Barrister, 2001, 390 s. ISBN 80-859-4767-6., s. 126–128.

¹¹ ŠILER, Vladimír. Etika pro žurnalisty. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007, s. 56–57

¹² Šiler ji nazývá jako kontrolu shora.

¹³ BURTON, JIRÁK, ref. 10, s. 126–129.; ŠILER, ref. 11, s. 56–57.

za nedostatečné. Právní normy, na jejichž základech fungují, totiž obvykle nejsou uzpůsobeny tak, aby dokázaly rozřešit všechna těžká rozhodnutí, před kterými může novinář ve své praxi stát. Proto je vhodné usměrňovat jednání žurnalistů i dalšími způsoby, zejména interní regulací.¹⁴

Interní regulaci¹⁵ tvoří pravidla a tělesa, která byla přijata v rámci jednotlivé organizace. Konkrétně mohou vznikat etické komise, profesní standardy, etické kodexy, případové studie či mohou být jmenováni ombudsmeni. Orgány interní regulace obvykle nemají výrazné pravomoci, většinou jen apelují na správné chování a v případě porušení pravidel uplatňují morální formy trestu.¹⁶ Konkrétně se může jednat o napomenutí, kárné řízení, nebo dokonce suspendování z funkce, pokud je provinění opravdu závažné.¹⁷

K externí a interní regulaci (tedy kontrole shora a ze strany) přidává Šiler¹⁸ ještě kontrolu zdola. Tu podle něj provádějí přímo diváci, čtenáři či posluchači tím, že si daný produkt koupí a v případě nespokojenosti nekoupí. Jak velký význam má tento způsob kontroly, je však diskutabilní. Otázkou totiž zůstává, nakolik publikum dokáže postihnout etickou stránku věci a zda je to pro něj vůbec podstatný faktor. „Spíše se zdá, že právě veřejnost někdy z těchto vznešených norem slevuje a od médií očekává uspokojování nízkých a sobeckých potřeb.“¹⁹

Zasadit Etický panel ČT do výše zmíněných teorií není vůbec snadné. Panel byl zřízen na základě Kodexu České televize, který Rada ČT předkládá ke schválení Poslanecké sněmovně.²⁰ V tomto ohledu by se tedy jednalo o příklad externí regulace. V dalších ohledech se však spíše blíží interní regulaci, kterou v následující kapitole blíže charakterizujeme.

¹⁴ RUIß-MOHL, Stephan. Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 292 s., [22] s. barev. obr. příl. ISBN 80-247-0158-8., s. 237–241.

¹⁵ Šiler ji nazývá jako kontrolu ze stran.

¹⁶ BURTON, JIRÁK, ref. 10, s. 128.

¹⁷ ŠILER, ref. 11, s. 58.

¹⁸ tamtéž, s. 56-57.

¹⁹ tamtéž, s. 84.

²⁰ Co je Rada ČT. Česká televize [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/co-je-rada-ct/>

1.1.2. Formy interní regulace

Interní regulace, kterou jsme charakterizovali v předchozí kapitole, se může vyskytovat celkem ve čtyřech různých podobách. Sanders²¹ zmiňuje etický kodex a tiskovou radu, Remišová²² navíc doplňuje ombudsmana a systém vzdělávání žurnalistů. K přijetí kterékoliv z forem interní regulace dochází obvykle ve společnostech, které již formulovaly potřebné zákonné normy a stanovily základní mantinely fungování médií.²³

Etický kodex chápeme jako „souhrn etických norem a principů, které jsou závazné pro každého zástupce dané profese“.²⁴ K jejich vytváření nejčastěji tíhnou nadnárodní instituce, oborová sdružení nebo profesní asociace, stále častěji je ale přijímají i jednotlivé menší firmy. Sestavením etického kodexu shrnuje daná organizace své základní hodnoty a dává najevo, že jí záleží na vysokém standardu chování. V očích veřejnosti díky tomu působí důvěryhodně, čímž roste i prestiž profese jako takové. Kredibilita organizace pak navíc stoupá např. i mezi inzerenty. To však nejsou jediná pozitiva kodexu. Díky pravidlům v něm obsažených je snazší chránit publikum a nastolovat pocit solidarity uvnitř organizace.²⁵ Podle Kunczika²⁶ navíc kodex zajišťuje velmi důležitou vnitřní svobodu tisku. Tím má na mysli ochranu před samotnou organizací, která novináře zaměstnává (brání mediálního pracovníka např. před možnými požadavky, aby jednal proti veřejnému zájmu).

Z formálního hlediska můžeme odlišovat několik typů kodexů podle toho, v jaké zemi a v rámci jakého kontextu byly zformulovány nebo kdo se podílel na jejich tvorbě.²⁷ Existují např. v psané i nepsané podobě. Prvnímu typu se většinou dává přednost, aby

---

²¹ SANDERS, Karen. *Ethics and Journalism*. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 2003, ix, 196 p. ISBN 0761969667., s. 140–148.

²² REMIŠOVÁ, Anna. *Etika médií*. Bratislava: Kalligram, 2010, 310 s. ISBN 978-808-1013-768., s. 97.

²³ SANDERS, ref. 21, s. 140–148.

²⁴ REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 100.

²⁵ BERTRAND, Claude Jean. *Media ethics*. New Brunswick, N.J.: Transaction Publishers, c2000, v, 164 p. ISBN 15-600-0420-7., s. 42, REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 100–103.

²⁶ KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-718-4134-X., s. 86.

²⁷ MCQUAIL, ref. 9, s. 151–152.

nedocházelo k překrucování jednotlivých částí či vlastní interpretaci.²⁸ Existují však i odpůrci psaných kodexů, kteří nejčastěji upozorňují, že v případě pochybení a následného soudního procesu mohou být sepsané kodexy použity jako důkazní materiál.²⁹ Rovněž se můžeme setkat s různými názory na délku kodexů. Ačkoli se např. kodex New York Times skládá z více jak padesáti stran podrobných instrukcí³⁰, tak např. Frost³¹ říká, že čím je soupis pravidel kratší, tím je pro novináře jednodušší si jej zapamatovat a následně používat. Z hlediska obsahu se nejčastěji setkáváme buď s kodexy, které určují, co se smí a nesmí (Black a Roberts je nazývají jako codes of minimal expectations), nebo s kodexy, které popisují příklady vzorového jednání, ke kterému bychom se měli snažit co nejvíce přiblížit (codes of ideal expectations).³²

Konkrétně novinářské kodexy vycházejí z mnoha generací žurnalistů, kteří vnímali žurnalistiku jako své poslání. Proto se ve většině z nich objevuje požadavek pravdivosti, zodpovědnosti, slušnosti či neúplatnosti, ačkoli v detailech se mohou lišit.³³ Mencher³⁴ i Fink³⁵ se shodují, že přijetí etického kodexu je pouze jedním z dílčích kroků, které zajišťují kvalitní vykonávání novinářské profese. Zároveň je však jeho přijetí zcela klíčové pro fungování dalších forem interní regulace, které by bez něj mohly existovat jen obtížně. To se týká např. i Etického panelu ČT, který funguje na základě Kodexu ČT.³⁶

Dalším stupněm interní regulace, který navazuje na přijetí etického kodexu, je tisková rada.³⁷ Jejím úkolem je dbát na uplatňování svobody tisku a kontrolovat dodržování kodexu. Pokud v některém ze zkoumaných případů shledá pochybení, může udělit

²⁸ JANOTOVÁ, Helena, Karel SCHELLE a Ilona SCHELLEOVÁ. Profesionální etika. Vyd. 1. Praha, 2005, 96 s. ISBN 80-868-6142-2., s. 18–19.

²⁹ FINK, Conrad C. Media ethics. New York: McGraw-Hill, c1988, xxv, 323 p. ISBN 00-702-0976-6., s. 99–100.

³⁰ dostupný např. z webových stránek: http://www.nytco.com/wp-content/uploads/NYT_Ethical_Journalism_0904-1.pdf

³¹ FROST, Chris. Media ethics and self-regulation. London: Longman, 2000. ISBN 05-823-0605-1., s. 99.

³² BLACK, Jay a Chris ROBERTS. Doing ethics in media: theories and practical applications. New York: Routledge, 2011. ISBN 02-038-2951-4., s. 41–46.

³³ REMIŠOVÁ, ref. 22, 100–103.

³⁴ MENCHER, Melvin. News reporting and writing. 6th ed. Madison, Wis.: WCB Brown, c1994. ISBN 06-971-3935-2., s. 597–601.

³⁵ FINK, ref. 29, s. 3–5.

³⁶ Etický panel. Česká televize [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/>

³⁷ REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 128–136.

napomenutí, v některých zemích je v její kompetenci dokonce i vyloučení novináře z profesního sdružení. Stejně jako u dalších forem interní regulace se však jedná hlavně o morální formy trestu. Ty jsou ale podle Remišové zcela na místě, protože „...v oblastech s vyspělou demokracií a vysokou mravní kulturou je porušení etických pravidel něco, za co se člověk, který je porušil, stydí – proto rozhodnutí tiskové rady ohledně porušení etického kodexu je mementem nejen pro redakci, kde k porušení došlo, ale i pro jiné novináře a redakce.“³⁸ Co se týká jednotlivých členů rady, tak mezi nimi obvykle nechybí samotní mediální pracovníci. Není však výjimkou, pokud ji tvoří i zástupci nejrůznějších odborných profesí, vydavatelských institucí či veřejnosti.

Institut ombudsmana zatím v České republice nebyl zaveden. Je běžný zejména v západních zemích, největší zkušenosti s jeho působením má Švédsko, kde existuje už od 18. století.³⁹ Aby však byl čtenáři umožněn komplexní pohled na interní regulaci, krátce ho v následující části popíšeme. Ombudsman je obvykle všeobecně uznávaný novinář s přirozenou autoritou, který zastupuje zájmy publika a dohlíží na dodržování etického kodexu. V praxi to probíhá tak, že přijímá stížnosti na zveřejněné mediální produkty, projednává je a rozhoduje, zda skutečně došlo k provinění. Pokud jsou podněty příliš komplikované, spolupracuje na jejich řešení s tiskovou radou.⁴⁰ Ta má rovněž za úkol sledovat dodržování kodexu, oproti ní má ale ombudsman jednu zásadní výhodu. Pracuje totiž přímo v redakci a díky přímému přístupu do newsroomu a znalosti místních zaměstnanců i pracovních postupů může získat lepší vhled do projednávané situace. Na druhou stranu se snadno může dostat do střetu zájmů. Ti, kdo nejvíce čelí jeho kritice (tedy vysocí editoři a manažeři), mají totiž často i výkonné pravomoci a mohli by se podílet na jeho propuštění. Odchod ombudsmana pro jeho přílišnou kritiku by se ale samozřejmě negativně podepsal na dobrém jménu organizace.⁴¹

---

³⁸ REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 129.

³⁹ ČERMÁK, Miloš. 10 let v českých médiích: "Máme pitomější politiky, nebo novináře?". Vyd. 1. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, 142 s. ISBN 80-7178-925-9., s. 44–46.

⁴⁰ REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 129.

⁴¹ SPENCE, Edward H. Media, markets, and morals. Malden, Mass. [etc.]: Wiley-Blackwell, 2011. ISBN 144439603X., s. 187–188.

Poslední formou interní regulace je vzdělávání novináře. Nutnost vzdělávat se po celý život zdůrazňuje Remišová hlavně s ohledem na skutečnost, že mnoho mediálních pracovníků absolvovalo školu s jiným než žurnalistickým zaměřením.⁴²

Již z názvů jednotlivých forem interní regulace vyplývá, že naprosto zásadním pojmem, který spolupracuje s interní regulací, je etika. Obsahem následující kapitoly proto bude popsání nejdůležitějších etických pojmů, do bližšího kontextu zasadíme rovněž profesní a mediální etiku.

1.2. Etika a morálka

„Etika je věda, která si klade podstatné a komplikované otázky o tom, jak bychom měli žít naše životy.“⁴³ Mezi její hlavní úkoly patří zdůvodňování, reflektování či poskytování pravidel a norem lidského chování a jednání. Z etymologického hlediska termín pochází z řeckého slova *éthos* – tedy zvyk, obyčej, mrav nebo i obvyklé místo k bydlení.⁴⁴ Historie etiky se začala psát již v antickém Řecku, věnovali se jí sofisté i mnoho dalších teoretiků. Teprve Aristoteles ve čtvrtém století před naším letopočtem na ni ale začal nahlížet systematicky, včlenil ji do soustavy filozofie a pojmem etika pojmenoval nejen učení o mravnosti, ale i mravnost samotnou.⁴⁵

Dnes se výraz etika používá i v běžném jazyce jako označení pro morálku.⁴⁶ Z pohledu vědy se však tyto dva termíny významově odlišují. Morálku odvozujeme z latinského slova *mos*. To vyjadřuje mrav, zvyk, obyčej a rovněž může být chápáno jako rozmar, nálada, způsob či vlastnosti. Morálku můžeme definovat jako „...proměnlivý, historicky a kulturně podmíněný souhrn hodnotících soudů, zvyků, názorů, hodnot, ideálů, pravidel, institucí a norem, jimiž se lidé v určitém ohledu řídí ve svém praktickém mravním jednání. Je součástí

---

⁴² REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 158–161.

⁴³ SANDERS, ref. 21, s. 14.

⁴⁴ BRÁZDA, Radim. Úvod do srovnávací etiky. Praha: KLP, 1998, s. 129.

⁴⁵ REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 49–53.

⁴⁶ ŠILER, ref. 11, s. 21.

lidského rozhodování a jednání.⁴⁷ Člověk, který se chová morálně, se „...přizpůsobuje souboru etických norem, ať už jsou to normy osobní, náboženské či sdílené sociální nebo profesní skupinou.“⁴⁸

1.2.1. Obecné dělení etiky

Etiku můžeme blíže charakterizovat tak, že ji rozdělíme podle předmětu zkoumání. Konkrétně se pak jedná o etiku deskriptivní, normativní a metaetiku.⁴⁹ Čtvrtou formu doplnil Thompson⁵⁰ a nazval ji jako aplikovanou etiku. Přístupů k této vědě samozřejmě existuje více, jako jeden z příkladů můžeme uvést např. teorii Sanders.⁵¹ Studium etiky se navíc nadále vyvíjí. V současných publikacích se např. setkáváme s myšlenkou, že není možné ji vnímat černobíle a že „špatné“ nemusí být synonymem pro „neetické“. Zmiňuje se, že etika je o tom, jak se vyrovnáváme s každodenními rozhodnutími a že je stále více o otázkách než odpovědích.⁵² Pro tuto práci se však jako nejvhodnější jeví dělení etiky, které jsme uvedli na začátku kapitoly, proto jej dále popíšeme.

Deskriptivní etika má za úkol co nejpřesněji popsat mravní hodnoty u konkrétních kultur, národů, sociálních skupin a to i s jejich odlišnostmi. Nesnaží se zjistit, co je správné a co špatné, zabývá se pouze popisem. I ten je však důležitý, protože bez něj by se další oblasti vědy neobešly. Normativní etika (též se můžeme setkat s označením preskriptivní či deontologická) analyzuje již uplatňované normy a snaží se přinášet takové principy, podle kterých by bylo možné rozeznat hranice mezi např. dobrem a zlem, správným a nesprávným atd. Pokládá si také otázky, kterými se pokouší zjistit, co by měl člověk dělat a

⁴⁷ BRÁZDA, ref. 44, s. 132.

⁴⁸ THOMPSON, Mel. Přehled etiky. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 167 s. ISBN 80-7178-806-6., s. 43.

⁴⁹ DAVSON-GALLE, Peter. Reason and professional ethics. Burlington, VT: Ashgate Pub. Ltd., c2009, ix, 298 p. ISBN 07-546-5484-2., s. 264.

⁵⁰ THOMPSON, ref. 48, s. 11–13.

⁵¹ Dělí ji na virtue ethics, deontologism a consequentialism. (In: SANDERS, ref. 21, s. 15.)

⁵² PLAISANCE, Patrick Lee. Media ethics: key principles for responsible practice. Los Angeles: SAGE, c2009. ISBN 14-129-5685-4., s. 21–25.

zda je správné to dělat.⁵³ Metaetika reagovala na snahu zjistit, co lidé míní svými výroky a dávala si za cíl objasnit sémantický význam základních mravních pojmů (např. dobro, povinnost, spravedlnost...⁵⁴ Aplikovaná etika je nejbližší této práci, zabývá se totiž konkrétními případy. Řadíme sem např. etiku lékařskou, právní, obchodní nebo mediální⁵⁵, tedy profesní etiku jako takovou, kterou blíže popíšeme v následující kapitole.

1.2.2. Etika a profese

Profesi chápeme jakou určitou formu sociálního statutu. Aby si udržela svou prestiž a dobré jméno mezi běžnými lidmi, je třeba dbát o její pověst. V minulosti se o ni staraly cechy, které stanovovaly, za jakých podmínek je možné stát se jeho členem, určovaly, kolik lidí může řemeslo v dané oblasti vykonávat a v neposlední řadě hájily svá práva a zájmy. U některých oborů se s podobnou snahou o zachování dobrého jména profese setkáváme dodnes. Proto existují nejrůznější systémy atestací, profesních standardů či komisí.⁵⁶ Nejobvyklejší jsou souhrny etických požadavků, které provázejí výkon konkrétního povolání a kterými je každý člen zavázáný. Ty nazýváme jako profesní etiku.⁵⁷ Jak už bylo zmíněno, jedná se o součást aplikované etiky, která „...reflektuje etické aspekty pohledů a problému vznikajících v rámci určitých povolání.“⁵⁸ Její konkrétní pravidla většinou vycházejí z historických zkušeností, ale berou v potaz i očekávání soudobé společnosti. Finální soupisy pravidel tak obvykle zahrnují nejen odbornou způsobilost, ale i chování, které je pro danou profesi typické.⁵⁹ V obecné rovině se staví na nejrůznějších ctnostech (např. tolerance, poctivost, pracovitost, pravdomluvnost, ochota dobrovolně dodržovat zákony, zodpovědnost vůči osobám, institucím, materiálním a duchovním hodnotám), ale existují i taková povolání, po kterých navíc žádáme činy, jaké bychom v každodenním životě pokládali za nemorální (jedná se např. o represivní povolání – voják, policista) nebo

⁵³ DAVSON-GALLE, ref. 49, s. 264–265; THOMPSON, ref. 48, s. 11–12.

⁵⁴ BRÁZDA, ref. 44, s. 139–144.

⁵⁵ THOMPSON, ref. 48, s. 13.

⁵⁶ ŠILER, ref. 11, s. 49–50.

⁵⁷ REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 86–88.

⁵⁸ JANOTOVÁ, ref. 28, s. 17.

⁵⁹ tamtéž

za příliš hrdinské (např. hasič, záchranář). Zvláštní nároky jsou kladeny i na morální kodex mediálních pracovníků,⁶⁰ jejichž činnost je koordinována etickými kodexy, tiskovými radami, či dalšími prostředky interní regulace, jak jsme již vysvětlili v kapitole 1.1.2.

I přes všechny formy interní regulace však novináři nejsou českou veřejností vnímáni příliš pozitivně. Alespoň to ukazuje Centrum pro výzkum veřejného mínění při Sociologickém ústavu AV ČR, které každoročně sestavuje žebříček povolání. V tomto výzkumu je seřazeno celkem dvacet šest profesí podle prestiže tak, jak ji vnímá česká veřejnost. Tradičně se na prvním místě umísťuje lékař, na dalších pak vědec, zdravotní sestra či učitel.⁶¹ Ačkoli je vysoký mravní důraz obvykle kladen i na novinářskou profesi, česká veřejnost ji (alespoň v rámci tohoto průzkumu), umísťuje až na zadní příčky.⁶²

Práce si byla vědoma skutečnosti, že téma profese novináře a jejího vnímání je především sociologického zaměření, kterému se věnoval např. Weber a v současném pojetí pak Volek a Jiráček.⁶³ Přesto pro uvedení čtenáře do kontextu uvedla alespoň základní nastínění tématu.

1.2.3. Mediální etika

Mediální etiku chápeme jako interdisciplinární vědu, zahrnuje v sobě totiž myšlenky několika dalších oborů, jako je např. historie, sociologie, politologie nebo filozofie. Zabývá se veškerými formami i úrovněmi mediální sféry a pojednává o společenských systémech a vztazích mezi institucemi. Jejím podoborem je etika novinářská (či také žurnalistická), která se týká již specifických profesí – novinářů, moderátorů, kameramanů atd. Mediální i

⁶⁰ ŠILER, ref. 11, s. 54–55.

⁶¹ CVVM. Prestiž povolání – červen 2013. 2013. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7054/f3/eu130903.pdf

⁶² V roce 2013 se novinář umístil na 21. příčce z celkem dvaceti šesti. Za ním byla sekretářka, kněz, ministr, uklízečka a poslanec.

⁶³ WEBER, Max. Metodologie, sociologie a politika. 1. vyd. Praha: Oikoyemenh, 1998, 354 s. ISBN 80-860-0548-8.

VOLEK, Jaromír a Jan JIRÁK. Vybrané atributy profesního sebepojetí českých novinářů. Mediální studia 01/2006. 2006.

novinářská etika jsou tedy dva odlišné pojmy, ačkoli se v mnoha ohledech navzájem prolínají.⁶⁴

Jaké funkce mediální etika plní a co je jejími hlavními úkoly, popisuje např. Remišová⁶⁵. Podle ní vytváří etické principy a normy, zaměřuje se na diagnostiku etických problémů, navrhuje a vytváří metodiku pro řešení krizových situací a také předkládá plán etického vzdělávání pro pracovníky v oblasti médií. Podle Kunczika⁶⁶ navíc kontroluje, aby žurnalisté nevyužívali svých technických možností k manipulaci s veřejností.

1.3. Historie regulace médií v České republice

Tato kapitola popisuje, jakým způsobem se v České republice vyvíjela (a nadále vyvíjí) regulace médií, důraz je kladen zejména na interní regulaci.

Ačkoli v zahraničí byl novinářský etický kodex (Declaration of Principles of the Conduct of Journalists) přijat již v roce 1954⁶⁷, v českém prostředí se mediální regulace začala rozvíjet až po pádu autoritářského režimu. Ale ani po transformaci politického a společenského systému na liberálně-demokratickou společnost nebyla situace jednoduchá. Po více jak čtyřiceti letech totalitní společnosti musela být regulace projednávána velmi citlivě, neboť téměř každý náznak o usměrňování médií byl vnímán jako omezování svobody slova a svobodné seberealizace vůbec. Prvním médiem, které se odhodlalo k hlubším úvahám o etice, byla Česká televize.⁶⁸ V roce 1995 proto schválila nové znění Statutu České televize, kdy přílohu tohoto znění tvořil Kodex České televize a dokument Strategie České televize.⁶⁹ Na základě těchto dokumentů pak byl ve stejném roce zřízen i

---

⁶⁴ REMIŠOVÁ, ref. 22, s. 21–24 a ŠILER, ref. 11, s. 82.

⁶⁵ tamtéž, s. 23–24.

⁶⁶ KUNCZIK, ref. 26, s. 84.

⁶⁷ ŠILER, ref. 11, s. 87.

⁶⁸ MORAVEC, Václav. 10 let v českých médiích: Etika a česká média. Vyd. 1. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, 142 s. ISBN 80-7178-925-9., s. 53–54.

⁶⁹ (Prvních) 10 let České televize. Editor Jiří Pittermann, Jitka Saturková, Vít Šnábl. Praha: Česká televize, 2002, 372, [14] s. PR a Promotion. ISBN 80-85005-37-9., s. 108.

první Etický panel, který fungoval jako poradní orgán vedení České televize v oblastech porušení etiky.⁷⁰

Ustavování regulačních orgánů pokračovalo v roce 1998. Na doporučení Evropské unie přijal Etický kodex Syndikát novinářů a stejně jako Česká televize ustanovil orgán pro projednávání etických pochybení, který nazval Komise pro etiku při Syndikátu novinářů ČR.⁷¹ Vzhledem k tomu, že Komise pro etiku má v některých ohledech podobné vlastnosti jako Etický panel ČT, věnujeme se jejímu popisu detailněji.

Úkolem Komise pro etiku je „...naplňovat Ústavu Mezinárodní federace novinářů a závěry deklarací světových kongresů Mezinárodní federace novinářů, které se vyhlásily normami profesionálního chování novinářů“.⁷² V praktické rovině to znamená, že Komise přijímá stížnosti od odborníků i laiků na konkrétní prohřešky uveřejněné v tisku. Následně je projednává, porovnává s uplatňovanými žurnalistickými normami a rozhoduje, zda skutečně došlo k pochybení.⁷³ Pokud se v médiích vyskytne obzvlášť významná kauza, Komise jedná z vlastní iniciativy a situaci začne projednávat i bez konkrétní stížnosti.⁷⁴ Stejně jako jiné tiskové rady může vydávat pouze stanoviska a klást důraz na dodržování etických norem, k žádným dalším trestům nemá kompetence. Vydaná stanoviska jsou zveřejňována v časopisu Mediažurnál a měli by se jimi řídit všichni novináři bez ohledu na to, v jakém médiu pracují (jestli ve veřejnoprávním, či soukromém) a zda jsou, či nejsou členy Syndikátu.⁷⁵ Podle Moravce s Čermáka⁷⁶ se však Komisi pro etiku během dosavadní existence nepodařilo stát se respektovanou platformou. Je vnímána spíše formálně a její

⁷⁰ MORAVEC, ref. 68, s. 54.

⁷¹ ŠILER, ref. 11, s. 89.

⁷² Etika. Syndikát novinářů České republiky [online]. 2007–2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/>

⁷³ Podnět komisi. Syndikát novinářů České republiky [online]. 2007–2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/podnet-komisi/>

⁷⁴ OSVALDOVÁ, Barbora. Etika médií v teorii a praxi. In: PUNČOCHÁŘ, Jan. Deset let od přijetí Etického kodexu novináře. Praha: Syndikát novinářů České republiky, 2008, s. 7-11.

⁷⁵ Složení a stanovy. Syndikát novinářů České republiky [online]. 2007-2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/slozeni-a-stanovy/>

⁷⁶ MORAVEC, ref. 68, s. 56 a ČERMÁK, ref. 39, s. 46.

závěry se v prostředí novinářské etiky příliš neprojeví. Šmíd⁷⁷ to vysvětluje tím, že mezi jejími členy nejsou vůbec zastoupeni vydavatelé a samoregulace tak zůstala „...na bedrech samotných novinářů“. Podle něj proto není možné zajistit, aby Komisi přijatá stanoviska měla závažnější dopad.

Tuto situaci se v roce 2000 pokusila změnit valná hromada Unie vydavatelů, když ustavila Českou tiskovou radu a schválila Tiskový kodex jako základní dokument pro její práci. Tato nově ustavená Rada měla fungovat jako samoregulační orgán Unie a jejím hlavním úkolem mělo být vyřizování stížností na porušování tiskového kodexu. Rovněž se plánovala zaměřit na „...dodržování a precizování profesních zásad a etiky v tisku“⁷⁸ a obecně měl být vytvořením Rady následován trend západních zemí, kde regulace probíhá za účasti vydavatelů. Podle Šmída⁷⁹ však Unie vydavatelů nikdy svému slibu nedostála. Česká tisková rada totiž nikdy nezačala fungovat, nezveřejnila seznam svých členů, a dokonce ani Tiskový kodex dnes již na webových stránkách nenalezneme. Regulace v oblasti tisku tak nadále zůstala v kompetenci Komise pro etiku při Syndikátu novinářů.

Na přelomu roku 2000 a 2001 došlo k tzv. krizi České televize, na kterou Poslanecká sněmovna zareagovala přijetím novely zákona o České televizi.⁸⁰ Tuto událost chápeme jako přelomovou, neboť během ní došlo k prolnutí interní a externí regulace, které jsme již okrajově naznačili v kapitole 1.1.1. Zde celou situaci ještě blíže vysvětlujeme. Novela zákona o České televizi nově zařadila do působnosti Rady ČT dvě podstatné skutečnosti. Jednak jí udělila povinnost předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex České televize a to i navzdory faktu, že etické kodexy jsou typickým příkladem interní regulace, které daná organizace přijímá z vlastní iniciativy a ne z rozhodnutí státu. Jednak porušení Kodexu posunula na stejnou úroveň jako porušení zákoníku práce. Kvůli těmto krokům

---

⁷⁷ ŠMÍD, Milan. Čeští vydavatelé se dodnes sami neregulují, Česká tisková rada byla mrtvě narozené dítě. Mediář.cz [online]. 2011 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/samoregulace-vydavatelu-mrtve-narozene-dite-ceska-tiskova-rada/>

⁷⁸ RUBE-MOHL, ref. 14, s. 237.

⁷⁹ ŠMÍD, ref. 77.

⁸⁰ Zákon České národní rady o České televizi: ve znění zákonů č. 36/1993 Sb., č. 253/1994 Sb., č. 301/1995 Sb., č. 39/2001 Sb., č. 231/2001 Sb., č. 82/2005 Sb., č. 127/2005 Sb., č. 304/2007 Sb., č. 384/2008 Sb., č. 132/2010 Sb., č. 153/2010 Sb. a č. 302/2011 Sb. In: 39/2001. 2001.

nejenom že Kodex ČT zůstal někde na pomezí interní a externí regulace, ale navíc byla prohloubena vzájemná provázanost média veřejné služby a politické scény.

V roce 2004 byla na základě tohoto Kodexu zahájena činnost Etického panelu České televize jako poradního orgánu generálního ředitele.⁸¹ Kontextu vzniku a dalším informacím o této instituci se věnujeme podrobněji v kapitole číslo 2.

Ukázkou toho, že i dnes může docházet k novým snahám o zamyšlení se nad způsobem fungování veřejnoprávního média a etikou vůbec, je událost z října 2013, která se týkala České televize. Na Radu ČT se tehdy obrátilo dvacet čtyři redaktorů zpravodajství se svou stížností. V ní uváděli, že v médiu došlo k editoriálním zásahům ve prospěch současného prezidenta Miloše Zemana a politické strany SPOZ, což podložili dvanácti konkrétními případy. Tento podnět byl poté několik měsíců projednáván, důležitou úlohu v konečném rozhodnutí měla sehrát nově sestavená komise ve složení: Michal Šobr, Barbora Osvaldová, Jaromír Volek, Rob Cameron a Dana Schmidt.⁸² Do jednání se zapojila i Komise pro etiku při Syndikátu novinářů, která podle vzoru Francie či Británie doporučila jmenovat nezávislého ombudsmana. A to i z toho důvodu, že by se jednalo o odborníka, ke kterému by se novináři mohli odvolávat i v budoucnu, pokud by nesouhlasili s rozhodnutím nadřízeného.⁸³ Činnost expertní komise byla nakonec 11. prosince 2013 ukončena, žádné prohřešky proti zákonu či Kodexu ČT nebyly shledány. Cílem této práce v žádném případě není popsanou situaci hodnotit. Zmíněna je hlavně proto, že podle stanoviska generálního ředitele Petra Dvořáka na jednání Rady ČT 11. prosince 2013 se v České televizi (kromě dalších opatření) výhledově počítá s vytvořením nezávislého interního editoriálního panelu. Díky jeho činnosti a přijatým rozhodnutím bude průběžně vznikat soubor pravidel, podle kterého se redaktoři budou moci rozhodovat v podobných sporných situacích.⁸⁴ Domníváme se tedy, že v dalších letech by mohlo být zajímavé porovnat závěry této nově vzniklé instituce se závěry Etického panelu ČT.

---

⁸¹ MORAVEC, ref. 68, s. 58–59.

⁸² Stanovisko generálního ředitele České televize. 2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=6870&strana=2=1&category=2>

⁸³ Stanoviska. Syndikát novinářů České republiky [online]. 2007-2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/stanoviska/>

⁸⁴ Stanovisko generálního ředitele České televize, ref. 82.

Přijímání kodexů však nebylo výsadou pouze České televize a Syndikátu novinářů. Po přijetí Etického kodexu novináře začali vlastní kodexy vypracovávat i jednotlivé redakce. Jako první tištěné médium ho roku 1998 sepsal časopis Týden, o čtyři roky později se přidaly i Hospodářské noviny a Mladá Fronta Dnes.⁸⁵ Podle Moravce⁸⁶ v roce 2001 přijala etický kodex i redakce zpravodajství televize Prima, ačkoli na webových stránkách této televize o tom dnes již nejsou žádné zmínky. Poslanecké sněmovně předkládá podle zákona svůj Kodex (stejně jako Česká televize) i Český rozhlas.⁸⁷ Narozdíl od České televize však zatím nezřídil etický panel či jinou podobnou instituci, ačkoli tato možnost již byla před několika lety zmíněna. Konkrétně během volby generálního ředitele Českého rozhlasu v roce 2009 kandidát Peter Duhan zmínil zřízení etického panelu pro rozhlas jako jeden z kroků, který by v nově nabyté funkci udělal mezi prvními. V současné době je Peter Duhan ředitelem Českého rozhlasu, etický panel však zatím zřízen nebyl.⁸⁸

1.4. Příklady regulace médií v zahraničí

V západních evropských státech má regulace médií delší tradici než regulace v České republice a je rovněž uplatňována více způsoby. Kromě již tradičně přijímaných etických kodexů např. ve Švédsku působí ombudsman⁸⁹, v Německu tisková rada Presserat, která řeší stížnosti na tištěná média již od roku 1956⁹⁰, v Holandsku pak tisková rada Raad voor de Journalistiek⁹¹. Pravděpodobně největší prestiži se však dodnes těší britská korporace BBC, která přijala nejen svůj kodex, ale stanovila i vlastní radu pro posuzování stížností.

Britská korporace BBC byla založena již v roce 1922 a dodnes je uznávána jako vzor veřejnoprávního média. Její zásady shrnují Publikační pravidla (Editorial Guidelines),

⁸⁵ MORAVEC, ref. 68, s. 56–57.

⁸⁶ MORAVEC, ref. 6, s. 106.

⁸⁷ Zákon České národní rady o Českém rozhlasu: In: 484/1991. 1991.

⁸⁸ AUST, Ondřej. Richard Medek obhájil křeslo ředitele Českého rozhlasu. Lidovky.cz [online]. roč. 2009 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/richard-medek-obhajil-kreslo-reditele-ceskeho-rozhlasu-pgt-/media.aspx?c=A090930_115144_in-media_mtr

⁸⁹ ČERMÁK, ref. 39, s. 44–46.

⁹⁰ Více informací je možno nalézt na webových stránkách: www.presserat.de

⁹¹ Více informací je možno nalézt na webových stránkách: <http://www.rvdj.nl/>

jejichž celé znění je možné nalézt na webových stránkách.⁹² Tato směrnice se vztahuje na veškerou tvorbu BBC. Zahrnuje celkem devatenáct kapitol, jednou z nich je i odpovědnost (Accountability), která se věnuje zpětné vazbě a stížnostem (Feedback and Complaints). BBC má totiž precizně vypracovaný postup, jak si na její činnost lze stěžovat. Komentář či jakoukoli jinou formu podnětu na kterýkoliv rádiový, televizní či online kanál může podat kdokoliv prostřednictvím webových stránek. Díky tomu, že je aplikace velice dobře strukturovaná, se podnět dostává přímo k lidem, kteří jsou oprávněni jej řešit.⁹³ Možná i proto je pak BBC schopna stížnost vyhodnotit do deseti dnů. Tím však celý proces nekončí. Pokud uživatel není s odpovědí spokojen, do dalších dvaceti dnů může stanici opětovně kontaktovat a žádost je pak postoupena druhé vyšší instanci (Editorial Complaints Unit), případně se lze odvolat ještě k třetí instituci (Editorial Standards Committee of the BBC Trust).⁹⁴

---

⁹² <http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/guidelines/>

⁹³ Editorial Guidelines. BBC [online]. © 2014 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/guidelines/>

⁹⁴ Guidelines: Section 19 Accountability: Feedback and Complaints. BBC [online]. © 2014 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/page/guidelines-accountability-feedback-complaints/>

2. Etický panel České televize

Etický panel vznikl ve své první formě v roce 1995 jako poradní orgán a to na základě Kodexu České televize, který byl přijat ve stejném roce.⁹⁵ Tento Panel však existoval pouze formálně, neměl dokonce ani svůj jednací řád a jeho členy byli výhradně zaměstnanci z řad ČT. Televize byla ale v průběhu let mnohokrát kritizována za prohřešky vůči Kodexu, a proto uznala, že jako veřejnoprávní médium musí otázku etiky projednávat důkladněji. V roce 1998 se rozhodla ustanovit Etický panel znovu, tentokrát se však vyvarovala minulých chyb a jako členy jmenovala nejen své zaměstnance, ale i všeobecně uznávané osobnosti.⁹⁶ Ani tento Panel však neměl dlouhého trvání. Jako důsledek Krize České televize byla v roce 2001 přijata novela zákona o České televizi, která mimo jiné udělila Radě ČT povinnost předkládat Poslanecké sněmovně ke schválení Kodex ČT, jehož součástí byl i článek o fungování Etického panelu.⁹⁷ Jeho opětovné vytvoření považovala za nezbytné i Rada ČT⁹⁸, došlo k tomu ale až o tři roky později, kdy Česká televize dovršila proces směřující k uvedení Kodexu ČT do praxe.⁹⁹ Od roku 2004 tak datujeme novodobé uspořádání Etického panelu, kterým se tato práce zabývá.

2.1. Principy Etického panelu

Etický panel byl zřízen na základě Kodexu České televize, který ho definoval jako poradní orgán generálního ředitele a stanovil také jeho základní pravidla. Konkrétně mu dal za úkol vyjadřovat se k otázkám, které vyplynou z uplatňování Kodexu. V neposlední řadě

⁹⁵ (Prvních) 10 let ČT, ref. 69, s. 108.

⁹⁶ Konkrétně v jeho řadách zasedli Anna Becková, Libor Dvořák, Prof. PhDr. RNDr. Helena Haškovcová CSc., Mgr. Dušan Chmelíček, Mgr. Alena Kinclová, Mgr. Jiří Kučera, Doc. Mgr. Jan Sokol Dr., Doc. Pavel Štěcha nebo Helena Třeštíková. in Výroční zpráva o činnosti ČT. 2008. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2008.pdf, s. 13.

⁹⁷ (Prvních) 10 let ČT, ref. 69, s. 306–310.

⁹⁸ Výroční zpráva o činnosti ČT. 2001. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2001.pdf, s. 19.

⁹⁹ Výroční zpráva o činnosti ČT. 2004. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2004.pdf, s. 50.

měl rovněž „posílit důvěru veřejnosti v odpovědný přístup ČT k otázkám profesní etiky a jejího dodržování, chránit před vnějším nátlakem svobodu projevu a další potřebné pracovní podmínky pro nezávislou žurnalistiku“.¹⁰⁰

Vzhledem k tomu, že Etický panel pracuje jako poradní orgán generálního ředitele, občané se na něj se svými stížnostmi nemohou obrátit přímo. Pokud chtějí na adresu České televize poslat podnět či jakoukoliv další připomínku (ať už k otázce etiky či k jinému tématu), mohou tak učinit např. prostřednictvím on-line formuláře¹⁰¹ nebo se obrátit přímo na Radu České televize. Ta má kompetence k tomu, aby daný podnět zpracovala i posoudila. Pouze v případě, kdy k rozhodnutí potřebuje odborné stanovisko, obrací se prostřednictvím generálního ředitele na Etický panel. Podle Kodexu ČT na to má plné právo¹⁰², které, jak bylo zjištěno během analýzy, často využívala.

Etický panel je tvořen pěti členy. Právo na jejich jmenování i odvolávání má výhradně generální ředitel, vybírá je ovšem po dohodě s Radou České televize. Základní funkční období trvá čtyři roky, za určitých podmínek však může skončit i dříve.¹⁰³ Kolikrát za sebou může být člen do Panelu zvolen, není z žádných dokumentů zřejmé. Z praxe však vyplývá, že je to možné minimálně ve třech po sobě jdoucích obdobích.¹⁰⁴ Vzhledem k tomu, že je členství v Panelu považováno za čestnou funkci, nepřísluší za jeho vykonávání žádná odměna. Finanční náhrada je možná jedině za výdaje, které členům vzniknou v souvislosti s výkonem funkce – konkrétně se jedná o platby za dopravu, telefonní komunikaci, poštovní služby apod.¹⁰⁵

Etický panel ze svého středu volí a případně i odvolává předsedu. Ten má na starosti řízení zasedání a předkládání návrhů usnesení členům i generálnímu řediteli. Organizaci, přípravu podkladů pro jednání a administrativní zpracování usnesení má na starosti tajemník, kterým je obvykle někdo ze zaměstnanců České televize. Mezi tajemníkovy

¹⁰⁰ Kodex České televize: Zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání. In: 2003. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/>

¹⁰¹ Dostupný z těchto webových stránek: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kontakty/>

¹⁰² Co je Rada ČT, ref. 20.

¹⁰³ Člen může být odvolán generálním ředitelem nebo se členství i sám vzdát. Členství rovněž zaniká smrtí.

¹⁰⁴ Již třikrát za sebou byl do funkce zvolen Zdeněk Velíšek.

¹⁰⁵ Etický panel, ref. 36.

povinnosti patří rovněž svolávání jednotlivých zasedání, která by se měla konat pravidelně jednou měsíčně, nejméně však desetkrát ročně. Jednání se mohou zúčastnit pouze členové, tajemník a případně i generální ředitel, veřejnosti jsou nepřístupná.¹⁰⁶

Na zasedáních Panel projednává podněty, které mu k posouzení předá generální ředitel, poté se k nim i souhrnně vyjadřuje. Rozhoduje se formou usnesení, které musí být podle vzoru lékařských etických komisí jednomyslně schváleno všemi přítomnými. Nejméně musí být přítomni čtyři členové, jinak Panel není usnášeniškopný a zasedání se koná za zvláštních podmínek.¹⁰⁷ Během dalších dvou dnů se usnesení předává generálnímu řediteli, který má právo rozhodnout, zda jej zveřejní na webových stránkách České televize.¹⁰⁸ Tato usnesení mají formu doporučení¹⁰⁹ a ani v případě porušení norem nemá Etický panel kompetence k udělení jakékoliv formy trestu. Stejně jako další instituce interní regulace tak zejména apeluje na dodržování Kodexu ČT a dalších etických pravidel.

2.2. Personální obsazení Etického panelu

Od prvního zasedání Etického panelu, které se konalo 28. května 2004, došlo v jeho personálním obsazení k několika obměnám. A to buď z důvodu uplynutí funkčního období, úmrtí či dobrovolného rezignování. Za zmínku jistě stojí skutečnost, že pro vybírání členů neexistují žádná zvláštní pravidla (nebo alespoň nejsou veřejně dostupná), jejich zvolení tak závisí pouze na domluvě generálního ředitele a Rady ČT. Prvními členy Panelu byli od roku 2004 prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc.; prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc.; Ing. František Lobovský; Mgr. Jiří Peňás a Zdeněk Velíšek. Na konci námi zkoumaného období, tedy v roce 2013, zde působili tito čtyři členové: PhDr. Nikolaj

---

¹⁰⁶ Statut. Česká televize [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/statut/>

¹⁰⁷ V tomto případě se přijímá pouze návrh usnesení. Pokud bylo dosaženo jednomyslné shody, zasílá tajemník návrh oběžníkem (tzv. per rollam) zbývajícím členům k podpisu. V případě, že některý člen usnesení neschválí, považuje se za neplatné a projednává se na příštím zasedání.

¹⁰⁸ Etický panel, ref. 36.

¹⁰⁹ Jednací řád. Česká televize [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/jednaci-rad/>

Savický, Ph.D.; Zdeněk Velíšek; prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c.; prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc.¹¹⁰ Za deset let existence Panelu se zde však vystřídalo mnoho dalších osobností z různých oborů, jejich seznam společně s profesemi a funkčním obdobím proto uvádíme v příloze této práce.

2.3. Srovnání Etického panelu s podobnými institucemi

Jedním ze zamýšlených cílů této práce mělo být srovnání Etického panelu s podobnými regulačními institucemi. A to jak v České republice, tak v zahraničí. Tento záměr však naráží na velmi podstatný problém – Etický panel se totiž při bližším zkoumání jeví jako zcela netypický příklad interní i externí regulace. Již v předcházejících kapitolách jsme naznačili, že Kodex ČT po přijetí novely zákona o České televizi v roce 2001 zůstal někde na pomezí obou zmiňovaných forem regulace. Vzhledem k tomu, že Etický panel funguje na základě tohoto Kodexu, potýká se rovněž s nejednoznačným vymezením. Na jedné straně totiž jeho činnost stanovuje dokument, který schvaluje Poslanecká sněmovna (což je obvykle chápáno jako znak externí regulace), na straně druhé nemá žádné prostředky, kterými by mohl v případě porušení Kodexu ČT disponovat, smí pouze vydávat doporučení a apelovat na dodržování norem (což považujeme za typický rys interní regulace). Porovnání Etického panelu s dalšími institucemi je tak poměrně složité, přesto zde uvádíme alespoň základní přehled.

V českém prostředí je Etickému panelu nejbližší Komise pro etiku při Syndikátu novinářů a v určitém ohledu ještě také Rada ČT. První dvě zmíněné instituce se ve své činnosti opírají o etický kodex, ačkoli každý z nich byl přijat jiným způsobem¹¹¹, Rada ČT funguje na základě zákona o České televizi¹¹². V dalších faktorech se od sebe rovněž liší – např. tím, jakými otázkami a jakým médiem se zabývají. Etický panel řeší stížnosti na

---

¹¹⁰ Etický panel, ref. 36.

¹¹¹ Etický kodex novináře byl přijat dobrovolně z iniciativy Syndikátu novinářů, zatímco Kodex ČT byl přijat novelou zákona o České televizi z roku 2001.

¹¹² Zákon o ČT, ref. 80.

pořady a zaměstnance České televize a to pouze z hlediska etiky. Podobně funguje Komise pro etiku, která se ale zabývá všemi tištěnými médii. Rada ČT se stejně jako Panel zabývá podněty k činnosti České televize, ale narozdíl od něj může posuzovat veškerá (a nejen etická) témata. Z hlediska zasílaných podnětů a stížností se na Komisi pro etiku a Radu ČT může obrátit kdokoli – veřejnost i odborníci, zatímco Panel jedná pouze na žádost generálního ředitele a ne z vlastní iniciativy.

Ze zahraničních institucí se pro srovnání s Etickým panelem jako nejvhodnější zdá Editorial Complaints Unit (případně Editorial Standards Committee of the BBC Trust), které působí ve Velké Británii při korporaci BBC. Ačkoli ale pracují na základě dobrovolně přijatého kodexu (Editorial Guidelines) a stížnosti přijímají přímo od veřejnosti (stejně jako Komise pro etiku), podobně jako Rada ČT se zabývají všemi druhy stížností. Všechny zmíněné instituce tedy z určitého pohledu vykazují podobné prvky, ale každá z nich funguje svým vlastním způsobem. Jejich porovnání je proto uváděno pouze pro orientaci.

3. Činnost Etického panelu v jednotlivých obdobích

Následující kapitoly zkoumají, jakým způsobem Etický panel v jednotlivých obdobích působil, kdo patřil mezi jeho členy nebo čím se zabýval. Konkrétní stížnosti, které projednával, popíšeme vždy velmi okrajově, více se tomuto tématu totiž budeme věnovat v rámci obou výzkumů. Jak již bylo zmíněno dříve, tématem práce je činnost Panelu až od roku 2004, jeho dřívější formy proto nebudou popisovány.

3.1. Činnost Etického panelu v roce 2004

Novela zákona o České televizi byla přijata již v roce 2001¹¹³, ale ke skutečnému zřízení Etického panelu bylo přistoupeno až po schválení Kodexu ČT v roce 2003. Konkrétně v únoru 2004 začala Rada České televize projednávat, kdo by se mohl stát jeho členem. Snahou bylo najít osobnosti s velkou formální autoritou a životní zkušeností, v ideálním případě do Panelu měli být obsazeni zástupci přírodních, právnických, žurnalistických i kulturních oborů a také neměly být opomenuty zájmy spotřebitele.¹¹⁴ S přihlédnutím ke skutečnosti, že se navíc jednalo o neplacenou funkci, bylo hledání vhodných kandidátů poměrně náročné. Definitivní složení bylo schváleno 25. února 2004 na 4. jednání Rady ČT a členy Etického panelu se stali: prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc. (vysokoškolský profesor na Masarykově univerzitě v Brně), prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc. (předsedkyně Akademie věd ČR), Mgr. František Lobovský (předseda Republikového výboru Sdružení obrany spotřebitelů), Mgr. Jiří Peňás (novinář) a Zdeněk Velíšek (novinář).¹¹⁵

---

¹¹³ Zákon o ČT, ref. 80.

¹¹⁴ KVASNIČKOVÁ, Eva. Etický kodex České televize - jeho vznik a aplikace. Praha, 2006. 86 listů, [67] listů příl. Vedoucí práce Václav Moravec., s. 59–60.

¹¹⁵ Zápis ze 4. jednání Rady ČT. 2004. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/165.pdf

První zasedání těchto členů se uskutečnilo 28. května 2004 a Rada ČT v této době předpokládala, že další se budou konat přibližně jednou měsíčně.¹¹⁶ K tomu bohužel nedošlo, Etický panel se do konce tohoto roku sešel již jen třikrát¹¹⁷ a projednal pouze tři konkrétní stížnosti, které se týkaly zpravodajských a publicistických pořadů.¹¹⁸ Nízká frekvence schůzek se ukázala jako problematická, Rada ČT dokonce musela generálního ředitele Jiřího Janečka opakovaně vyzývat, aby jí předložil stanovisko Etického panelu ke stížnosti pražského primátora Pavla Béma.¹¹⁹ Aby Rada zabránila nevyhnutelným průtahům, projednala nakonec celou záležitost raději sama a to ještě dříve, než se jí Panel vůbec začal věnovat.¹²⁰ V závěru roku pak Rada ČT svůj postoj k četnosti schůzek Panelu přehodnotila a ve výroční zprávě z roku 2004 uvedla: „Počet kauz, které předává Etickému panelu generální ředitel, se odvíjí od počtu skutečně sporných otázek. Vedení České televize zásadně nevnímá Etický panel jako pravidelnou instanci rozhodování, ale právě v souladu s Kodexem jako výjimečný institut pro závažné a výkladově sporné otázky.“¹²¹

Během prvního roku působení si Etický panel rovněž ujednotil, jakými otázkami se bude a nebude zabývat. Jak je zřejmé ze zápisu z 18. jednání Rady ČT¹²², Rada se na základě stížností, které obdržela v průběhu své existence, shodla, že by bylo vhodné vypracovat okruhy typových případů v otázkách etiky. Konkrétně se měly týkat následujících témat:

- vyváženost a nestrannost (nepodjatost) jako zákonná povinnost České televize a způsoby jejího posuzování;
- způsob, kterým ČT hovoří ve vysílání sama o sobě;
- hodnotící prvky ve zpravodajství ČT předkládané zpravodaji a moderátory.

¹¹⁶ Zápis z 11. jednání Rady ČT. 2004. 2004. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/172.pdf

¹¹⁷ 28. května, 29. června, 7. září a 30. listopadu 2004.

¹¹⁸ Výroční zpráva o činnosti ČT, ref. 99, s. 56.

¹¹⁹ Zápis z 11. jednání Rady ČT, ref. 116.

¹²⁰ Zápis z 12. jednání Rady ČT. 2004. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/173.pdf

¹²¹ Výroční zpráva o činnosti ČT, ref. 99, s. 52.

¹²² Zápis z 18. jednání Rady ČT. 2004. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/180.pdf

Podle Nikolaje Savického se však Panel rozhodl, že se bude vyjadřovat vždy jen ke konkrétním případům a stížnostem a tímto požadavkem se vůbec nezabýval.¹²³

3.2. Činnost Etického panelu v roce 2005

Vyjasňování ideální frekvence schůzek Etického panelu pokračovalo i během roku 2005. V prvních šesti měsících se konalo pouze jedno zasedání, členové se navíc nesešli v dostatečném počtu a Panel kvůli tomu nebyl usnášeníschopný.¹²⁴ Rada ČT tuto situaci nenechala bez povšimnutí a prohlásila, že vzhledem k četnosti zasedání (téměř žádná neproběhla) a způsobu rozhodování (Panel se nesešel v usnášeníschopném počtu) jej považuje za nefunkční. Proto požádala generálního ředitele, aby podnikl opatření, která zajistí, že Panel bude působit tak, jak má, tedy v intencích Kodexu ČT.¹²⁵ I přes tento požadavek proběhlo následující zasedání až o čtyři měsíce později, konkrétně 13. září 2005, a to po několika dalších upomínkách.¹²⁶ Hlavním problémem bylo, že všichni členové Panelu byli velmi vytížení v rámci svých profesí a potýkali se s nedostatkem času. Vážnost situace vysvětlil a shrnul generální ředitel Jiří Janeček takto: „Při vědomí všech těch kritik, které byly, jsem svým spolupracovníkům zdůraznil, že absenci z jakýchkoliv požadovaných výstupů budu rozhodně považovat za chybu organizačního zabezpečení a nebudu ji tolerovat. Tím chci sdělit, že Panel má řád, bude mít pravidelné schůzky, bude mít pravidelný dohled, bude mít pravidelné výstupy, bude prostě fungovat tak, jak má.“¹²⁷

Vzhledem ke zmíněným organizačním komplikacím není divu, že se Etický panel v tomto roce zabýval pouze třemi stížnostmi. Ze všech tří vydaných usnesení pak ale zveřejnil pouze jedno. Z jakých důvodů k tomu došlo, se přes veškerou snahu u současné

¹²³ KVASNIČKOVÁ, ref. 114, s. 57.

¹²⁴ Výroční zpráva o činnosti ČT. 2005. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2005.pdf, s. 56.

¹²⁵ Zápis z 8. jednání Rady ČT. 2005. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/195.pdf

¹²⁶ Zápis z 15. jednání Rady ČT. 2005. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/208.pdf

¹²⁷ KVASNIČKOVÁ, ref. 114, s. 62–63.

tajemnice Panelu Hany Zavadilové nepodařilo zjistit.¹²⁸ S jistotou však víme, že jedno z nich se týkalo „způsobu, jímž Česká televize referovala o projednání návrhu zákona o rozhlasových a televizních poplatcích“¹²⁹ a druhé pořadu Hádání o přírodě, které dokonce požadovalo, aby se odpovědný dramaturg omluvil stěžovateli.¹³⁰ Vzhledem k tomu, že zmíněná usnesení nebyla zveřejněna ani do dnešních dnů, nemohou být bohužel součástí této práce a ve výzkumech v další části nebudou zohledněna.

3.3. Činnost Etického panelu v roce 2006

V roce 2006 Rada ČT obdržela velké množství podnětů k dokumentu Martina Vadase o Vladimíru Hlučínovi a ke zpravodajským reportážím, které se týkaly zdravotnictví a starších lidí. Proto předala generálnímu řediteli Jiřímu Janečkovi celkem sedm stížností a požádala jeho prostřednictvím o stanovisko Etického panelu.¹³¹ Vzhledem k přetrvávající nejistotě v organizaci Panelu však většina z nich nebyla projednána, členové vydali pouze tři usnesení a další odložili k posouzení až na rok 2007.

V tomto roce došlo také k první personální obměně. Po smrti Ing. Františka Lobovského byl generálním ředitelem nově jmenován prof. Erazim Kohák, Ph.D., emeritní profesor Boston University a Univerzity Karlovy, toho času vědecký pracovník Filosofického ústavu Akademie věd ČR.¹³²

---

¹²⁸ Zjištěno prostřednictvím e-mailové komunikace.

¹²⁹ Usnesení Etického panelu České televize, 2005 (nezveřejněno).

¹³⁰ Etický panel České televize, 2005 (nezveřejněno).

¹³¹ Zápis z 15. jednání Rady ČT, 2006. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/248.pdf

¹³² Výroční zpráva o činnosti ČT, 2006. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/rocnky/2006/zprava2006.pdf>, s. 76.

3.4. Činnost Etického panelu v roce 2007

Stále nedořešená otázka četnosti schůzek Etického panelu a potažmo i přijímání usnesení vyvrcholila v roce 2007, kdy Rada ČT doporučila generálnímu řediteli, aby zvážil novelizaci Statutu a Jednacího řádu Etického panelu. Připomínky Rady ke stávajícím dokumentům se týkaly hlavně principu jednomyslného schvalování usnesení. Tomuto pravidlu totiž rozuměla pouze v případě, pokud jsou na zasedání přítomni jen tři členové, v ostatních případech navrhovala princip jednomyslnosti zrušit. Rada zároveň připomněla, že používáním tohoto pravidla zaniká možnost odlišného (tedy menšinového) stanoviska, čímž je dotčena povaha názorové plurality.¹³³ Etický panel se tímto podnětem zabýval na svém 3. řádném zasedání dne 21. března 2007. S názorem Rady se však neztotožnil a dospěl k následujícímu stanovisku: „Zásadu jednomyslného schvalování usnesení považuje Etický panel za stěžejní. Etika je svou podstatou konsensuální záležitost, která usiluje o závěr zahrnující pokud možno přístupy všech účastněných. V diskusi potřebují zaznít všechny názory, avšak cílem diskuse je dospět ke všezahrnujícímu, ne jen ‚většinovému‘ stanovisku.“¹³⁴ V tomto ohledu tedy ke změně Jednacího řádu nedošlo a princip jednomyslné shody je uplatňován dodnes.

Toto však nebyla jediná připomínka, kterou Rada ČT navrhovala projednat, pozastavovala se rovněž nad podmínkami zveřejňování přijatých usnesení. Konkrétně zda by závěry Etického panelu měly být na webových stránkách dostupné v celém rozsahu, nebo pouze po jednotlivých částech a zda by měl generální ředitel mít právo nepovolit zveřejnění některého z nich. V této otázce se Panel shodl, že rozhodnutí o uveřejnění je plně v kompetenci generálního ředitele. Zdůraznil ale, že pokud už k němu dojde, mělo by se tak dít v plném znění.¹³⁵

¹³³ Zápis z 1. jednání Rady ČT. 2007. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://www.ceskatelevize.cz/pub/radact_zpravy/252.pdf

¹³⁴ Usnesení č. 2. 2007. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni2-21-III-07.pdf>

¹³⁵ Zápis z 1. jednání Rady ČT, ref. 133.

Nejasnosti ohledně činnosti Etického panelu doložily i články, které uveřejnily deníky Mladá fronta Dnes a Lidové noviny. Podle nich jednotlivá rozhodnutí Panelu měla vznikat pod vlivem cizí osoby, nebo je měl dokonce někdo zvnějšku připravovat v celém znění. Proti tomuto nařčení se Etický panel ohradil a toto i všechna další podobná podezření svým vyjádřením vyvrátil.¹³⁶

V tomto roce se opět změnilo personální obsazení Etického panelu – 1. ledna 2007 na svou funkci rezignoval Mgr. Jiří Peňás¹³⁷, novým členem se 1. února 2007 stal PhDr. Nikolaj Savický, Ph.D., tajemnicí pak Zora Blümllová.¹³⁸

Co se týká projednávaných stížností, tak se Etický panel zabýval ještě několika podněty, které v minulém roce nestihl vyřešit, přidaly se ale i nové. Většina z nich se, stejně jako v ostatních letech, opět týkala zpravodajských a publicistických pořadů. Vůbec poprvé se ale v agendě Panelu objevila i stížnost na konkrétního zaměstnance. Jednalo se o redaktora ČT Marka Wollnera a jeho reportáž, která zmiňovala stěžovatele a jeho údajnou spolupráci s StB a KGB.¹³⁹

3.5. Činnost Etického panelu v roce 2008

Na uspořádání své činnosti Etický panel pracoval ještě čtyři roky po svém založení. V návaznosti na minulý rok se opět zabýval Statutem a Jednacím řádem. Za zmínku stojí zejména úprava Jednacího řádu odstavce I., která říká, že „...závěry Etického panelu vyjadřuje usnesení ke každé projednávané věci.“¹⁴⁰ Z dřívějších období jsme byli zvyklí,

¹³⁶ Usnesení k článkům Lidových novin a Mladé fronty Dnes. 2007. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-23-III-07.pdf>

¹³⁷ Výroční zpráva o činnosti ČT. 2007. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2007_vyrocní_zprava.pdf, s.15

¹³⁸ Toto je jeden z mála případů, kdy se z dokumentů Rady ČT či Panelu dozvídáme jméno tajemnice. In: Zápis z 1. jednání Rady ČT, ref. 133.

¹³⁹ Usnesení č. 13. 2007. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-13-12-XII-07.pdf>

¹⁴⁰ Usnesení č. 6. 2008. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-6-12-V-08.pdf>

že se z každého jednání vydávalo jedno usnesení bez ohledu na to, kolik stížností bylo projednáno najednou. To se touto novelizací změnilo, a není proto výjimkou, když z jednoho zasedání byly vydány i tři samostatné dokumenty. Etický panel v tomto roce rovněž začal vydávat zvláštní usnesení, která na několik měsíců dopředu stanovovala, kdy se budou konat další schůzky. V tomto ohledu se tak činnost Panelu zpřehlednila.

Z hlediska personálního obsazení došlo opět k několika změnám. 1. května 2008 rezignoval na svou funkci PhDr. Nikolaj Savický, Ph.D., jelikož začal v České televizi zastávat ještě jinou funkci a mohlo by tak dojít ke střetu zájmů. Místo něj byl jmenován Mgr. Vlastimil Ježek, ředitel Národní knihovny. Dosavadním členům prof. JUDr. Petru Hajnovi, DrSc., prof. RNDr. Heleně Illnerové, DrSc. a Zdeňku Velíškovi byl obnoven mandát, který jim skončil 1. června 2008. Pátý člen prof. Erazim Kohák, Ph.D. byl jmenován až v roce 2006, proto jeho funkce v Panelu nebyla nijak ovlivněna.¹⁴¹

3.6. Činnost Etického panelu v letech 2009–2011

V tomto období nebyla zaznamenána v činnosti Etického panelu žádná výraznější změna. Veškeré termíny zasedání si Panel domlouval prostřednictvím jednotlivých usnesení, scházel se pravidelně, přibližně jednou měsíčně. K dalším novelizacím Jednacího řádu či Statutu nedošlo, ve své činnosti se tak poradní orgán generálního ředitele držel stejných pravidel jako v předcházejícím období. Obsazení Panelu rovněž zůstalo stejné. Jediná změna, kterou jsme při analýze jednotlivých dokumentů zaznamenali, je výrazné zkrácení a zestručnění vydávaných usnesení. Obecně již tyto dokumenty nejsou tak detailně zpracované jako dříve a z většiny lze pouze odhadovat, čeho se stížnost týkala a čím konkrétně se Etický panel zabýval. Tuto změnu připisujeme především změně na postu tajemníka, který má obvykle administrativní zpracování usnesení na starosti.

---

¹⁴¹ Výroční zpráva o činnosti ČT, ref. 96, s. 16.

3.7. Činnost Etického panelu v letech 2012–2013

V roce 2012 zaznamenal Etický panel dosavadní největší personální změny. 10. ledna 2012 rezignoval na funkci Mgr. Vlastimil Ježek. Jeho místo k 14. březnu 2012 opětovně obsadil PhDr. Nikolaj Savický, Ph.D., který již v Panelu dříve působil. 31. května 2012 skončily mandáty prof. JUDr. Petru Hajnovi, DrSc. a prof. RNDr. Heleně Illnerové, DrSc. a do dalšího funkčního období již nebyly obnoveny. Místo nich se proto 1. června 2012 stali nově členy Etického panelu prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c., v té době rektor Vysoké školy ekonomické v Praze, a 1. července 2012 prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc., předseda České společnosti pro biochemii a molekulární biologii. Na závěru roku ještě 5. listopadu 2012 rezignoval prof. Erazim Kohák, Ph.D. Od této chvíle na pozici pátého člena zatím nikdo jiný nebyl vybrán a Panel tak působí pouze jen ve čtyřčlenném složení,¹⁴² ačkoli ke změně Statutu nedošlo a členů by stále mělo být pět. Z dostupných pramenů není zcela zřejmé, zda je snaha dalšího člena najít, či nikoliv. Ačkoli se Rada ČT v dřívějších obdobích do působení Etického panelu (a hlavně při jeho ustavování) poměrně výrazně angažovala, k této skutečnosti se na svých zasedáních nevyjadřovala, a dokonce ji ani nevysvětlila v žádné z výročních zpráv. Teoreticky je možné, aby Etický panel fungoval pouze se čtyřmi členy. Aby však byl usnášeníschopný, musí být na jednání všichni přítomni.¹⁴³

Vůbec poprvé se Etický panel v tomto období zabýval novými médii. Konkrétně se jednalo o sociální síť Facebook, na které byla jednak zveřejněna upoutávka na zpravodajství¹⁴⁴ a jednak komentář Václava Moravce¹⁴⁵. Ačkoli Panel žádné pochybení ze strany autorů neshledal, zdůraznil jednu podstatnou skutečnost. Kodex ČT v době svého vzniku nepočítal s využíváním podobných médií, a proto jejich fungování ani nijak zvlášť

¹⁴² Výroční zpráva o činnosti ČT. 2012. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z:

http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2012.pdf?ver2, s. 15

¹⁴³ V průběhu psaní této diplomové práce proběhly volby do Rady ČT a jedním z jejích zvolených členů byl i prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c. Na členství v Etickém panelu rezignoval a poradní orgán tak má v současné době pouze tři členy. Domníváme se tedy, že personální otázka bude muset být brzy projednána, jinak Panel nemůže fungovat.

¹⁴⁴ Usnesení č. 6. 2012. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni6_2012.pdf

¹⁴⁵ Usnesení č. 3. 2012. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni3_2012.pdf

neupravuje. V tomto ohledu se tedy jeví jako nedostatečný a bylo by potřeba jej doplnit o vysvětlení, jakými pravidly se v těchto případech řídit.

Ačkoli se Kodex ČT vztahuje na všechny pořady a zaměstnance ČT, teprve až v roce 2013 Etický panel poprvé projednával stížnost na zábavný pořad (jednalo se o Všechnopárty na ČT1¹⁴⁶). V minulých letech se téměř výhradně zabýval zpravodajstvím a publicistikou.

---

¹⁴⁶ Usnesení č. 2. 2013. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni2_2013.pdf

4. Vyhodnocení činnosti Etického panelu

V následující části práce se budeme zabývat výzkumnými otázkami, které jsme zmínili již v úvodu práce. Odpovědi na ně není možné získat z pouhého přečtení zpráv či zápisů Rady ČT a Etického panelu, jednotlivá usnesení musíme vyhodnotit pomocí metody kvantitativního výzkumu.

4.1. Příprava kvantitativního výzkumu

Postup kvantitativní analýzy bývá při každém jejím použití totožný. Principy tohoto výzkumu se až na malé detaily ve všech případech shodují a pokud materiál zpracuje jiný výzkumník, dojde vždy ke stejným výsledkům. Celá studie je díky tomu lehce ověřitelná.¹⁴⁷ Ačkoli se tato metoda opírá hlavně o číselné údaje a z velké míry přehlíží hlubší souvislosti,¹⁴⁸ pro zmapování činnosti Etického panelu byla vyhodnocena jako nejvhodnější. V další části ji navíc doplní i kvalitativní analýza.

Prvním krokem praktické části bylo stanovení výzkumných otázek. V případě této práce navazují na podobně vedené statistiky německé rady Presserat¹⁴⁹ a byly formulovány takto:

- Stížnostmi na jaké pořady se Etický panel ve své činnosti zabýval?
- Kdo patřil mezi stěžovatele?
- Nacházel Etický panel spíše pochybení, nebo uznával legitimní činnost tvůrců České televize?

---

¹⁴⁷ SCHULZ, Winfried. Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8., s. 29–31.

¹⁴⁸ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. Metody výzkumu médií. Vyd. 1. Praha, 2010, 293 s. ISBN 978-807-3676-834., s. 99–116.

¹⁴⁹ Statistiken. Presserat [online]. 2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.presserat.de/beschwerde/statistiken/>

Dále bylo nutné definovat výběrový soubor. Vzhledem k tomu, že zkoumaný materiál nepřevyšoval možnosti jednoho výzkumníka (jednalo se přibližně o sedmdesát usnesení), byl analyzován v celém svém rozsahu. Výběrový soubor, který obvykle slouží pro redukci příliš objemného souboru a zároveň umožňuje zachování reprezentativnosti¹⁵⁰, nebylo nutné vytvářet.

Jako jednotku analýzy jsme v tomto výzkumu chápali usnesení Etického panelu, které se týkalo jedné konkrétní stížnosti na pořad či zaměstnance České televize. Pokud Panel během jednoho zasedání (a tedy v rámci jednoho vydaného usnesení) projednal více stížností¹⁵¹, byla každá chápána a vyhodnocována zvlášť. Samostatnou skupinu pak tvořila usnesení, která se zabývala organizací Panelu (např. stanovovala další termíny jednání), nebo usnesení, která žádala pouze o doplnění důkazních materiálů a samotné rozhodnutí odložila. Podle potřeby jsme oba tyto soubory používali a kombinovali. Časový úsek zahrnoval období od začátku roku 2004 až do konce roku 2013 – tedy od počátku působení novodobého Etického panelu až do současnosti. Výsledky jsou v závěru detailně popsány a pro lepší představu doplněny grafy.

Pro zaznamenávání průběžných výsledků byla vytvořena tzv. kódovací kniha. Po prostudování několika usnesení byly stanoveny tzv. proměnné, které jsme poté popsali souborem charakteristik. U těch byl kladen důraz na skutečnost, aby zmiňovaly všechny dostupné možnosti a aby se navzájem nepřekrývaly.¹⁵²

---

¹⁵⁰ TRAMPOTA, VOJTĚCHOVSKÁ, ref. 148, s. 104–105.

¹⁵¹ S tím se můžeme setkat především v začátku jeho činnosti.

¹⁵² TRAMPOTA, VOJTĚCHOVSKÁ, ref. 148, s. 103–104.

4.1.1. Kódovací kniha

Kódovací kniha je návodem pro současné a případně i budoucí kódovače v tomto výzkumu. Bylo stanoveno celkem deset proměnných, každá z nich se skládala z názvu, definice, pracovního návodu a hodnot s příslušnými číselnými kódy.¹⁵³

Proměnnou číslo 1 bylo datum vydání usnesení. Tento údaj sloužil pro porovnání mezi jednotlivými roky a zároveň jako tzv. identifikační proměnná pro snadnou orientaci v případě zopakování výzkumu. Tato proměnná byla uváděna ve formátu RRRMMDD, kde RR značilo poslední dvojčíslí roku, MM měsíc a DD kalendářní den. Např. usnesení vydané 29. června 2004 tedy bylo vedeno pod označením 040629. Abychom od sebe mohli odlišovat a podle potřeby používat usnesení týkající se konkrétního pořadu či zaměstnance (kód 1) a organizační usnesení (kód 2), zavedli jsme navíc proměnnou číslo 2.

Proměnné číslo 3 a 4 se zaměřili na relaci, které se stížnost týkala. Zajímaly se nejen o konkrétní pořad, ale i o kanál, ve kterém se sporná pasáž vyskytla. Proměnná číslo 3 tak obsahovala následující kategorie:

kód 1: ČT1,

kód 2: ČT2,

kód 3: ČT24,

kód 4: ČT Sport,

kód 5: ČT :D,

kód 6 ČT art a

kód 0: žádná stanice (stížnost se netýkala žádného konkrétního pořadu).

Zahrnuty tedy byly všechny stanice, které v současné době patří pod Českou televizi. Při interpretování výsledků jsme však museli dbát na dvě důležité skutečnosti. Stanice, kterou dnes nazýváme ČT Sport, se dříve jmenovala ČT4 Sport nebo také ČT4. Do kategorie „ČT Sport“ tedy musela být přiřazena všechna ujednání, která se jí týkala, a to bez ohledu na starší názvosloví. Dalším důležitým faktem je, že stanice nevznikaly současně,

---

¹⁵³ SCHULZ, ref. 147, s. 39–44.

např. poslední dvě zmiňované ČT :D a ČT art byly zapojeny do vysílání až v průběhu roku 2013. Panel se proto případnými stížnostmi na jejich vysílání ani zabývat nemohl.¹⁵⁴

Proměnná číslo 4 zahrnovala na základě předvýzkumu jednotlivé kategorie pořadů. Zvoleny byly takto:

kód 1: zpravodajství a publicistika,

kód 2: dokument,

kód 3: sport

kód 4: zábavný pořad,

kód 5: vědomostní pořad či soutěž,

kód 6: pořad pro děti a mládež,

kód 7: pořad týkající se kultury,

kód 8: diskusní pořad,

kód 99: jiný pořad a

kód 0: usnesení se žádného pořadu netýkalo.

Proměnná číslo 5 zjišťovala, kdo na adresu České televize podnět zaslal. Jednotlivé stěžovatele jsme řadili do následujících kategorií:

kód 1: stížnost podala soukromá osoba (ať již osobně či prostřednictvím právního zástupce),

kód 2: stížnost podala organizace (např. ředitel, tiskový mluvčí, případně jiná osoba, která jednala v zájmu organizace, a to osobně či prostřednictvím právního zástupce),

kód 99: stížnost podala jiná osoba a

kód 0: usnesení se nezakládalo na stížnosti (např. bylo projednáváno výhradně na žádost generálního ředitele ČT).

Pokud stížnost podalo více osob (např. jedna soukromá osoba a zároveň osoba zastupující určitou organizaci), zařadili jsme toto usnesení do kategorie „jiná osoba“.

---

¹⁵⁴ Vše o ČT. Česká televize [online]. 1996-2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/>

Proměnná číslo 6 si původně kladla za cíl vysledovat, kdo Etický panel požádal o projednání podnětu – zda Rada ČT, nebo generální ředitel ČT. Během předvýzkumu byla ale odhalena skutečnost, že některá usnesení tuto informaci vůbec neuvádějí, nebo že se dokonce rozcházejí se zápisy z jednání Rady ČT, když k jedné stížnosti různé dokumenty uvádějí protichůdné informace. Přísně vzato se navíc jednání koná vždy na žádost generálního ředitele. Pokud vyjádření požaduje Rada ČT, musí Etický panel požádat jeho prostřednictvím. Vzhledem k tomu, že by tato statistika nemohla být přesná, rozhodli jsme se zkoumat, za působení kterého generálního ředitele byla stížnost projednávána. V závěru jsme samozřejmě zohlednili, že ředitel Jiří Janeček ve své funkci působil v letech 2003–2011, celkem tedy osm let, zatímco ředitel Petr Dvořák nastoupil do úřadu až v roce 2011.¹⁵⁵ Logicky tedy nemohl předat k posouzení tolik stížností jako jeho předchůdce. Usnesení jsme přiřazovali do následujících skupin podle toho, zda bylo přijato během:

kód 1: funkčního období generálního ředitele ČT Jiřího Janečka,

kód 2: funkčního období generálního ředitele ČT Petra Dvořáka.

Zda Panel rozhodoval v plném počtu (pětičlenném), nebo v usnášeníschopné většině (tedy ve čtyřčlenném počtu) vyjádřila proměnná číslo 7:

kód 1: o usnesení rozhodovalo pět členů,

kód 2: o usnesení rozhodovali čtyři členové.

V této kategorii jsme použili materiál v celém rozsahu (tedy veškerá konkrétní i organizační usnesení).

Dále navázala proměnná číslo 8, která určila, kteří členové Panelu se nejvíce podíleli na vydávání usnesení. Při interpretaci výsledků jsme samozřejmě zohlednili různé délky působení ve funkci. Kategorie tvoří všichni minulé i současní členové:

kód 1: prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc.,

kód 2: prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc.,

kód 3: Ing. František Lobovský,

kód 4: prof. Erazim Kohák, Ph.D.,

---

¹⁵⁵ Televizní ředitelé. Česká televize [online]. 1996-2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-reditele/>

kód 5: Mgr. Jiří Peňás,

kód 6: PhDr. Nikolaj Savický, Ph.D.,

kód 7: Zdeněk Velíšek,

kód 8: Mgr. Vlastimil Ježek,

kód 9: prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c.,

kód 10: prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc.

V této kategorii jsme použili materiál v celém rozsahu (tedy všechna konkrétní i organizační usnesení).

Proměnná číslo 9 se pokusila vysledovat, zda se Panel v rámci své činnosti přikláněl spíše k názoru stěžovatelů, nebo zda potvrzoval, že činnost ČT probíhala v rámci platného Kodexu. U této proměnné je důležité zdůraznit, že často byly stížnosti velmi obsáhlé a proto Panel mohl s některými částmi souhlasit a s některými ne. Z tohoto důvodu jsme naprosto striktně rozlišovali následující kategorie:

kód 1: pochybení nebylo zjištěno (Etický panel nezjistil po posouzení stížnosti ani v rámci svého vlastního zkoumání žádnou chybu),

kód 2: bylo zjištěno částečné pochybení (Etický panel částečně uznal stížnost, nebo stížnost neuznal, ale sám našel nedostatky, případně vydal doporučení pro další činnost),

kód 3: pochybení bylo zjištěno (Etický panel stížnost uznal v celém rozsahu, případně sám navíc doplnil seznam nedostatků),

kód 4: bylo vydáno stanovisko (po Etickém panelu bylo požadováno pouze odborné vyjádření k určité problematice a neměl se přiklánět na žádnou stranu),

kód 5: nebylo vydáno žádné vyjádření (např. pokud se stížnost netýkala činnosti Etického panelu a rozhodnutí tak nebylo možné).

Proměnná číslo 10 zjistila, jaké závěry Etický panel přinášel.

Kód 1: Etický panel vydal pouze stanovisko (prosté vyjádření bez dalších komentářů),

kód 2: Etický panel vydal doporučení pro další činnost,

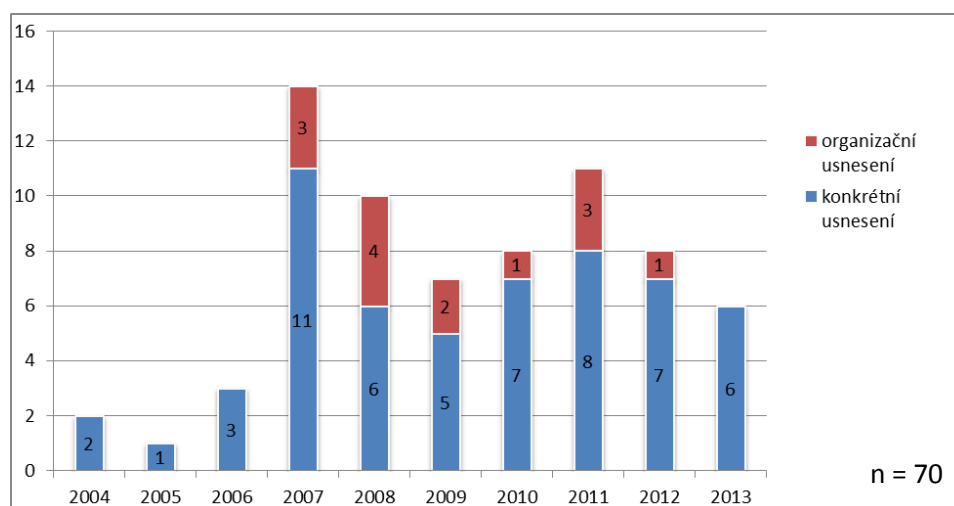
kód 3: Etický panel požadoval omluvu,

kód 4: Etický panel se k stížnosti nevyjádřil (např. pokud se rozhodl, že podnět byl mimo jeho kompetence).

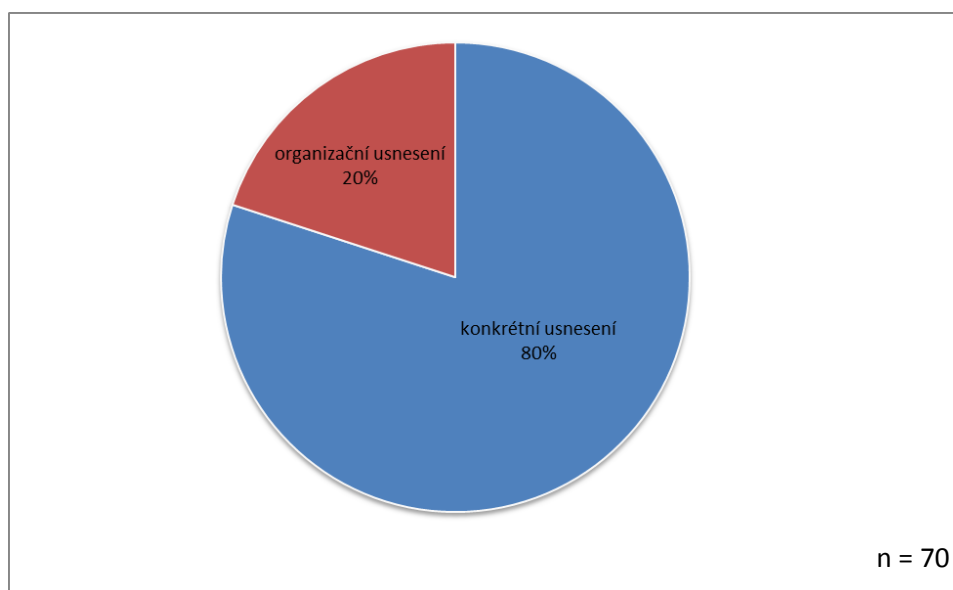
4.2. Výsledky kvantitativního výzkumu

V rámci výzkumu jsme se zabývali pouze usneseními, která byla zveřejněna na internetových stránkách České televize. Ta jsme dále rozdělili na dvě podkategorie – usnesení, která se týkala konkrétních pořadů či zaměstnanců ČT (tzv. konkrétní), a usnesení týkající se organizace činnosti (tzv. organizační). Celkem jich Etický panel ve zkoumaném období vydal sedmdesát – z toho čtrnáct organizačních (stanovovaly další termíny jednání, dožadovaly se dodání chybějících materiálů k projednávanému případu, projednávaly Jednací řád apod.), padesát šest se týkalo stížností na konkrétní pořad či osobu. V prvních letech vydával Panel jedno usnesení z jednoho zasedání, ačkoli mohl právě projednávat více stížností najednou. Později ke každému projednávanému případu vzniklo samostatné usnesení. Proto pokud bychom se zabývali zvláště počtem dokumentů (celkem sedmdesát, znázorňuje graf č. 1) a počtem projednávaných stížností (celkem sedmdesát tři, znázorňuje graf č. 3), v konečném součtu bychom se mírně lišili. Počet nezveřejněných usnesení lze pouze odhadovat. Jediné informace, které se podařilo zjistit od současné tajemnice Panelu Hany Zavadilové a vedoucí odboru mediální legislativy ČT Markéty Havlové prostřednictvím e-mailové komunikace, je, že v roce 2012 a 2013 byla zveřejněna všechna usnesení, v roce 2005 dvě zveřejněna nebyla (důvod dnes již bohužel není znám). O ostatních letech se další informace zjistit nepodařilo. Zorientovat jsme se bohužel nemohli ani podle číslování usnesení, jelikož se v některých případech překrývalo, případně zcela chybělo (a to hlavně v začátcích působení Etického panelu).

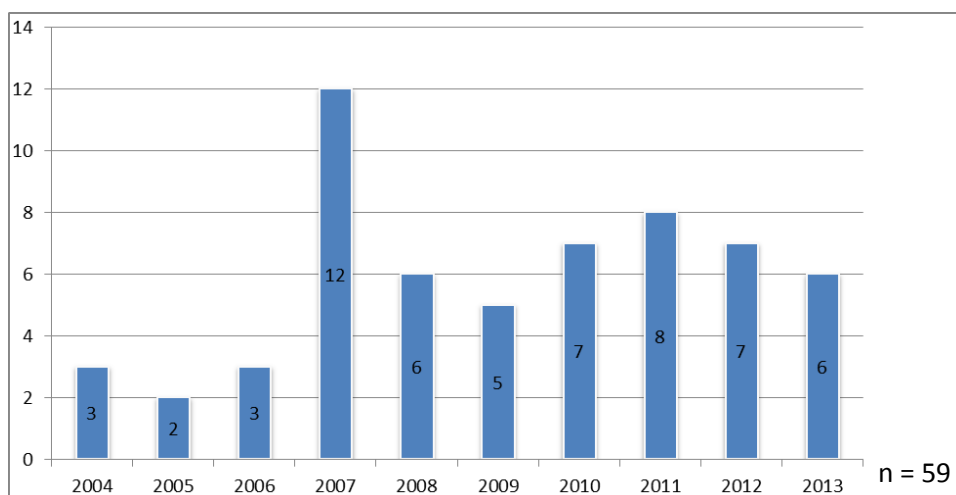
Nejméně usnesení vydal Etický panel na začátku své činnosti v letech 2004–2006, nejvíce v roce 2007 (čtrnáct usnesení). Musíme však upozornit, že konkrétně k tomuto nahromadění došlo i kvůli odkládání rozhodnutí z minulého roku. V posledních letech počet usnesení opět mírně klesal a organizační usnesení zcela vymizela, Panel je přestal vydávat. Počet zveřejněných usnesení během jednotlivých let je uveden v grafu číslo 1.

Graf č. 1: Rok vydání zveřejněných usnesení (dokumentů) a jejich počet.

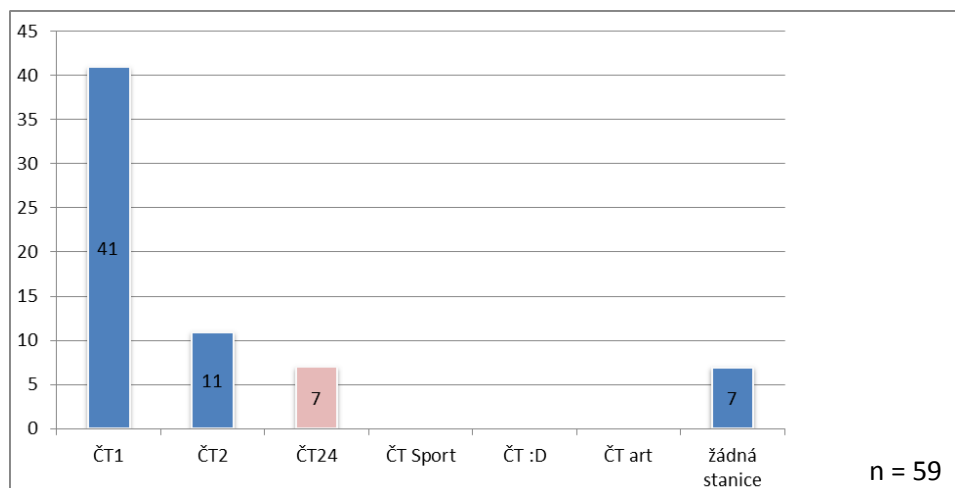

Graf č. 2: Podíl zveřejněných konkrétních a organizačních usnesení (dokumentů) během celého zkoumaného období (v letech 2004–2013).

Graf č. 3: Počet konkrétně projednávaných stížností.

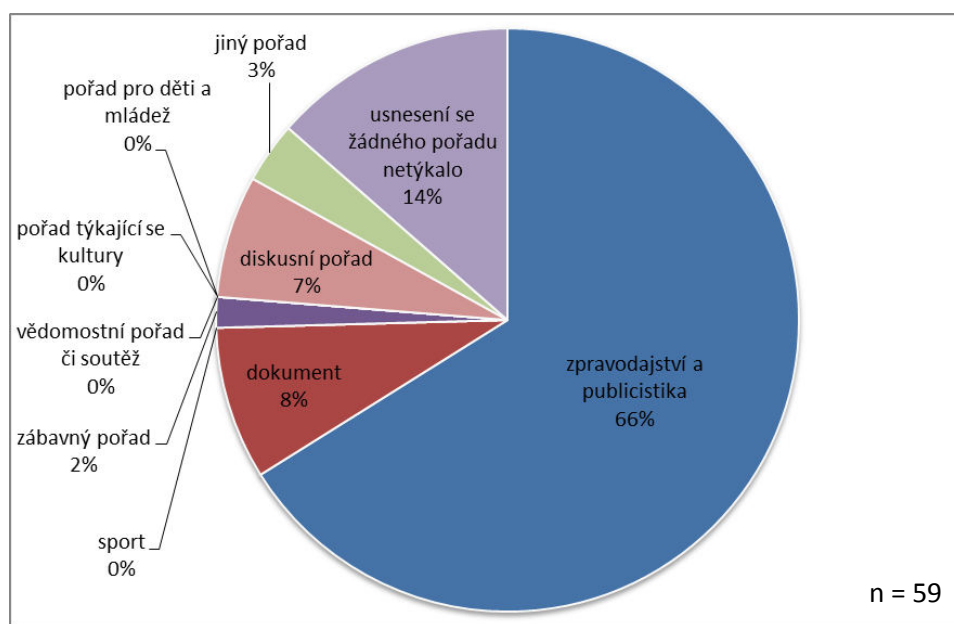
Jak vyplývá z grafu č. 4, Etický panel se zabýval pouze pořady odvysílanými na kanálu ČT1, ČT2, ČT24 a stížnostmi, které se žádné stanice vyloženě netýkaly. V případě ČT24 se navíc jednalo o pořady, které byly zároveň ve stejném čase uváděny na ČT1 (jednalo se např. o Události), údaj je tedy pouze orientační. V celkovém součtu je pak započítán do nejvíce zastoupené kategorie – tedy ČT1. Pořady odvysílanými na ČT Sport, ČT :D a ČT art se Etický panel nezabýval ani jednou. Důvodem však může být i již dříve zmiňovaná skutečnost, že tyto stanice vznikly až později a diváci si na ně v předchozích obdobích ani nemohli stěžovat.¹⁵⁶

Graf č. 4: Stanice, na kterých byly pořady odvysílány.

¹⁵⁶ Tuto hypotézu potvrzuje i fakt, že dvě ze tří zatím uveřejněných usnesení z roku 2014 se týkají stanice ČT art. Do této studie nebyly započítány, protože nespádají do námi zkoumaného období.

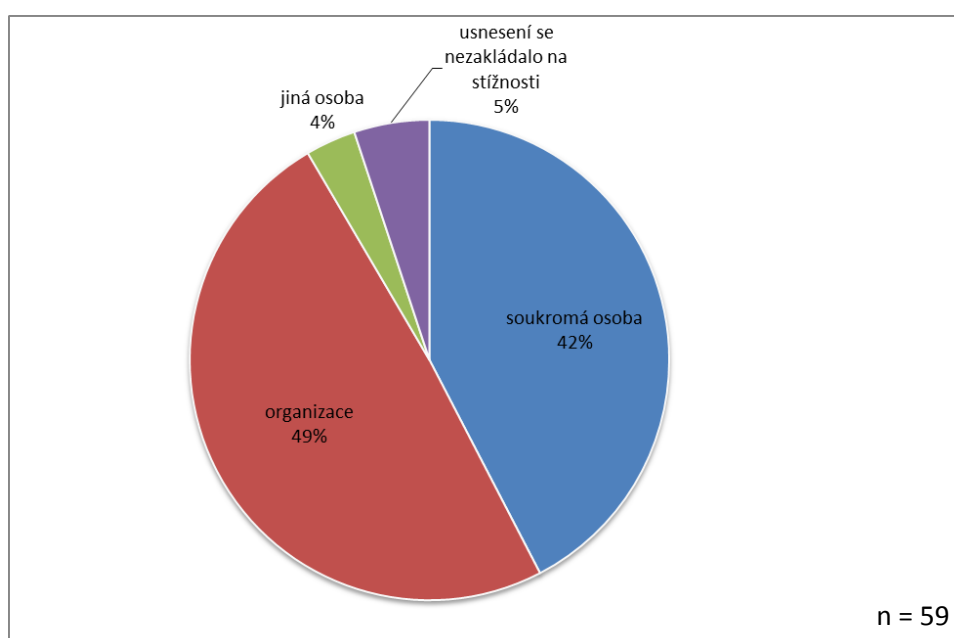
Co se týká konkrétních pořadů, tak s velkým odstupem se Panel nejvíce zabýval zpravodajskými a publicistickými relacemi. Nejčastěji byli na programu jednání Reportéři ČT (patnáctkrát), Události (desetkrát) a Černé ovce (třikrát). Ačkoli se Kodex ČT týká všech druhů pořadů, ostatní kategorie byly zastoupeny velmi zřídka, nebo dokonce vůbec.¹⁵⁷ Stížnosti, které se těchto pořadů týkaly, byly navíc zpravidla nárazové, pouze „Máte slovo“ bylo stěžejním bodem třech usnesení Etického panelu.

Graf č. 5: Pořady, kterými se Etický panel zabýval.

¹⁵⁷ To ovšem neznamená, že si na ně diváci nestěžovali u Rady ČT.

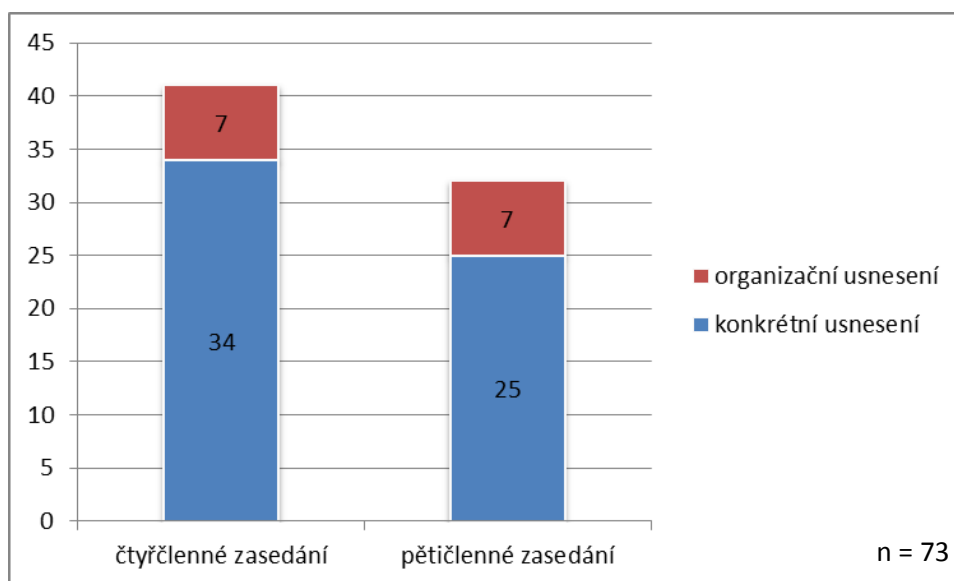
Stížnosti, kterými se Etický panel zabýval, přicházely přibližně ve stejné míře od soukromých osob (tedy od lidí, kteří jednali z vlastní iniciativy) i od zástupců organizací, kteří jednali pod záštitou svého úřadu (tedy od tiskových mluvčí, starostů, ředitelů či celých firem). V několika málo případech se žádost nezakládala na žádné stížnosti (např. byla projednávána výhradně na žádost generálního ředitele ČT) nebo pocházela z jiného zdroje či od více různých osob (zařazeno do kategorie „jiná osoba“).

Graf č. 6: Od koho pocházela stížnost.

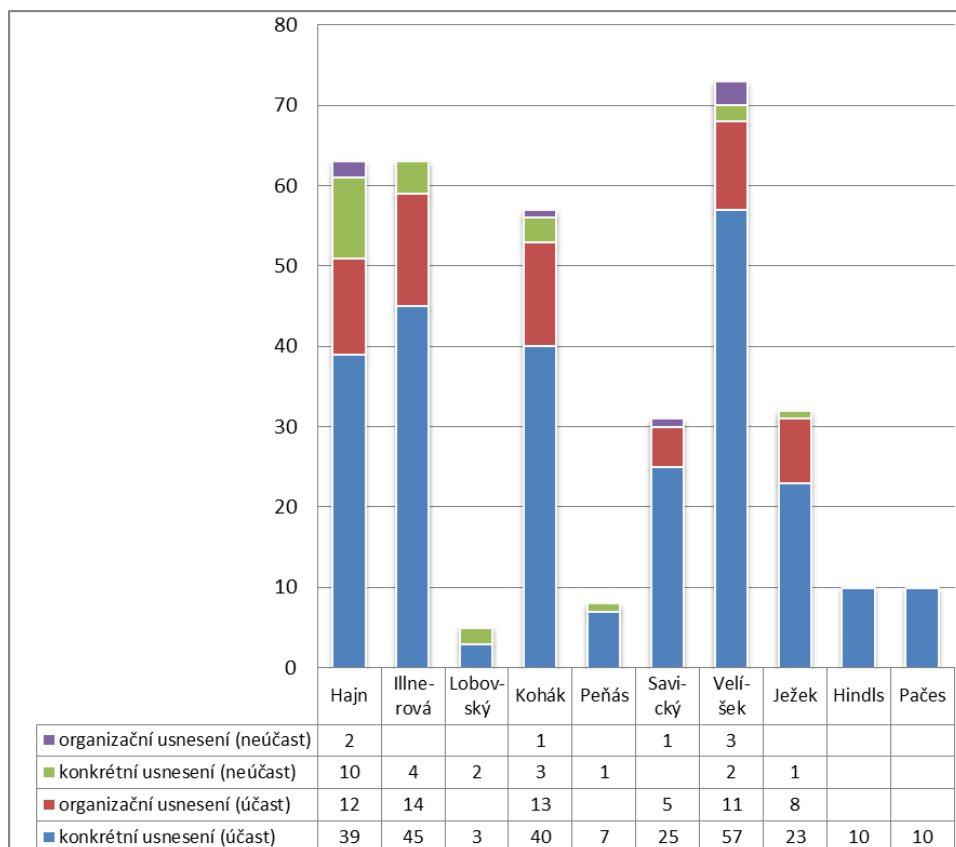

Etický panel rozhodoval převážně ve čtyřčlenném počtu – tedy v usnášeníschopné většině. V určitých obdobích se však více členů ani sejit nemohlo, např. pokud jeden člen rezignoval a další do funkce ještě nenastoupil, nebo když na konci roku 2012 po rezignaci prof. Erazima Koháka, Ph.D. nový pátý člen nebyl jmenován. Pokud bychom usnesení rozdělili na organizační a konkrétní, tak v prvním případě by byl počet čtyřčlenných a pětičlenných zasedání zcela vyrovnaný. Naproti tomu usnesení ohledně konkrétních pořadů podepisovali ve většině případů pouze čtyři členové.

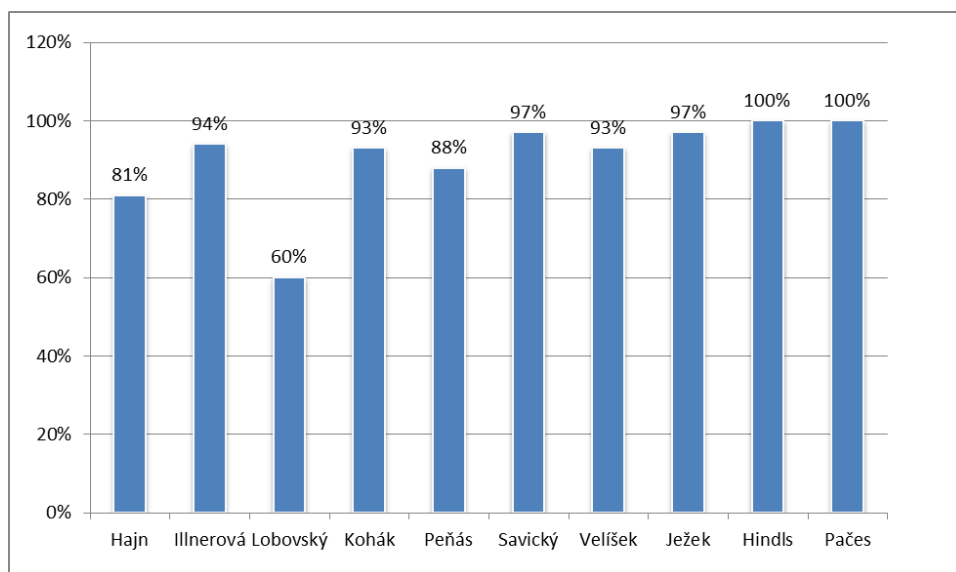

Graf č. 7: Počet členů při přijímání usnesení.

Na největším počtu rozhodnutí se podílel Zdeněk Velíšek, dále prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc., PhDr. Nikolaj Savický a prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc. Tato statistika byla samozřejmě vytvořena s vědomím, že každý člen zastával pozici jinak dlouhou dobu. Pro upřesnění byl proto vytvořen ještě graf číslo 9, který znázorňuje procentuální účast jednotlivých členů. Jako nejpoctivější, co se týká prezence na zasedání, můžeme označit prof. Ing. Richarda Hindlse, CSc., dr. h. c., prof. RNDr. Václava Pačese, DrSc., PhDr. Nikolaje Savického a Mgr. Vlastimila Ježka. I v tomto případě musíme ale přihlídnout k různé délce funkčního období a zdůraznit, že u každého člena jsme počítali pouze s těmi zasedáními, kterých se skutečně mohl zúčastnit. Rovněž přihlížíme ke skutečnosti, že s delším působením stoupá také pravděpodobnost absence.

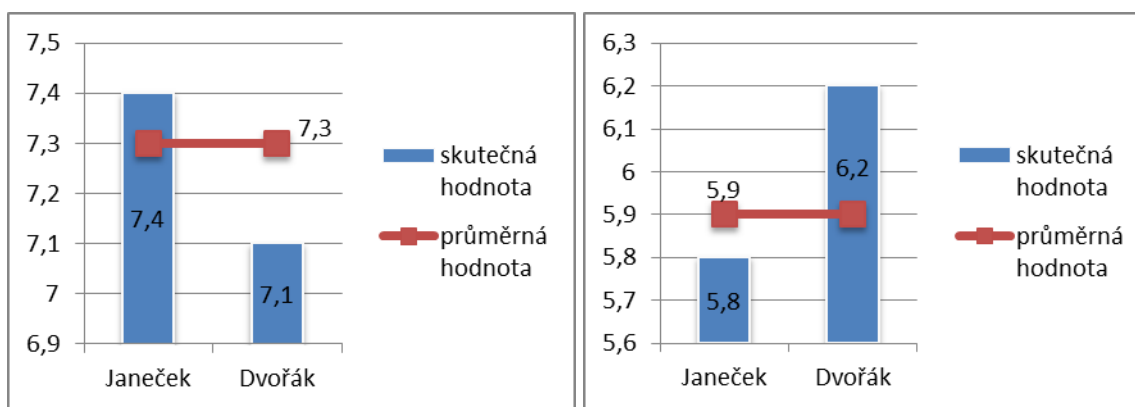

Graf č. 8: Zobrazení počtu konkrétních či organizačních usnesení, na kterých se daný člen podílel/nepodílel.

Graf č. 9: Procentuální účast jednotlivých členů (celkově za všechna zveřejněná usnesení).

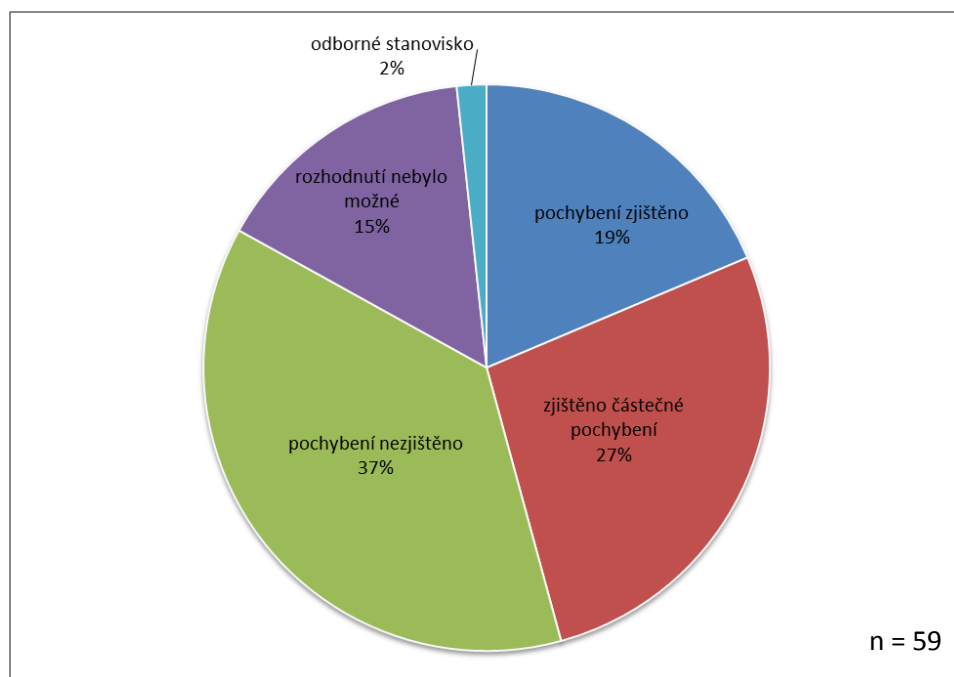
Průměrný počet projednávaných podnětů byl 7.3 za rok, pokud započítáme všechna zveřejněná usnesení včetně organizačních, a 5.9 podnětů, pokud započítáme pouze ta, která jsme nazvali jako konkrétní. Grafy číslo 10 a 11 zobrazují, kolik usnesení předali Etickému panelu k projednání generální ředitelé ČT Janeček a Dvořák během svých funkčních období. Tato statistika si je samozřejmě vědoma skutečnosti, že oba ředitelé působili ve funkci jinak dlouhou dobu, a proto uvádí průměrné počty podnětů za rok. Z celkového pohledu oba ročně požádali Etický panel o projednání přibližně stejného počtu případů, ačkoli u ředitele Janečka se mezi jednotlivými roky vyskytovaly poměrně značné výkyvy.

Graf č. 10 (vlevo): Průměrný počet projednávaných podnětů (včetně organizačních) během působení generálního ředitele ČT Jiřího Janečka a Petra Dvořáka.

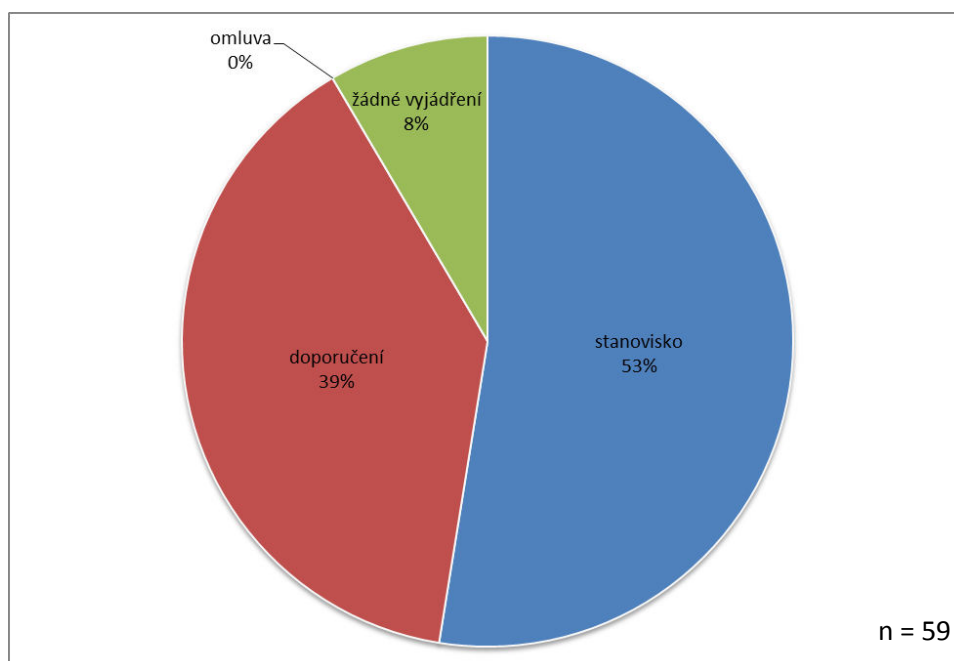
Graf č. 11 (vpravo): Průměrný počet konkrétních podnětů projednávaných během působení generálního ředitele ČT Jiřího Janečka a Petra Dvořáka.

Etický panel posuzoval celkem padesát devět stížností na konkrétní pořady či zaměstnance ČT. V jednadvaceti případech žádné pochybení nezjistil. V dalších sedmnácti částečně uznal podnět stěžovatele či měl výhrady sám (v grafu označeno jako „zjištěno částečné pochybení“). Jedenáct stížností uznal jako oprávněné a souhlasil s nimi. Devět nemohl posoudit, protože byly mimo jeho kompetence či z jiného důvodu nebylo rozhodnutí možné. K jednomu případu vydal pouze odborné stanovisko. Z tohoto grafu usuzujeme, že činnost Etického panelu je zcela na místě, protože práce mediálních pracovníků nebyla vždy bezchybná, na což je důležité upozorňovat, aby v budoucnu k podobným prohřeškům nedocházelo.

Graf č. 10: Zjištění Etického panelu.

V závěrech Etického panelu se vyskytovaly následující varianty – bylo vydáno stanovisko, které pouze konstatovalo daný stav věci a nijak ji nehodnotilo. Pro představu uvádíme následující příklad: „Po důkladném posouzení doprovodných dokumentů a po projekci předmětné reportáže Etický panel došel k závěru, že reportáž se zabývala společensky závažným tématem, při jehož zpracování reportéři postupovali plně v souladu s Etickým kodexem.“¹⁵⁸ V některých případech členové doporučili podniknout určité kroky, aby se do budoucna podobné chybě zabránilo. Celkem pětkrát nebylo vydáno žádné rozhodnutí a pouze v jednom případě bylo dramaturgovi pořadu doporučeno, aby se stěžovatelce omluvil.¹⁵⁹ Jiné sankce nemohly být uděleny, neboť k tomu Etický panel ani nemá kompetence.

Graf č. 11: Závěry Etického panelu.

¹⁵⁸ Usnesení č. 9. 2008. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni_9_15_09_2008.pdf

¹⁵⁹ Toto usnesení však nebylo zveřejněno, do výzkumu tedy nebylo započítáno.

5. Závěry Etického panelu v porovnání s Kodexem ČT

V předcházející kapitole jsme se zabývali hlavně proměnnými, které je možné vyjádřit pomocí číselných údajů. Pro ještě bližší vyložení problematiky jsme se ale zaměřili i na další informace, které jsme vyhodnotili metodou kvalitativního výzkumu. Jedná se o metodu, která podle Hendla¹⁶⁰ velmi vhodně doplňuje kvantitativní analýzu. Narozdíl od ní se ale zaměřuje převážně na zkoumání významu obsahu sdělení a nemá tak přesná pravidla postupu. Do výstupů, které jsou spíše popisného charakteru a jen obtížně je lze převádět na grafy či tabulky, výrazněji vstupuje badatel a do interpretace výsledků vnáší svůj subjektivní pohled. Vzhledem k tomu, že je tato analýza založena i na zkušenostech jednotlivce, není vyloučeno, že příspěvky dalšího výzkumníka by nepřinesly zcela nový pohled na situaci.¹⁶¹ I tato metoda má svá omezení, domníváme se ale, že dokáže zodpovědět nové otázky.

5.1. Příprava kvalitativního výzkumu

Množství analyzovaného materiálu během kvalitativního výzkumu je zpravidla menší než u kvantitativní metody.¹⁶² Proto jsme v této části práce nepoužili všechna usnesení, ale pouze ta, která se týkala stížností na konkrétní pořady či zaměstnance ČT. Usnesení, která jsme v minulé kapitole označili jako organizační, jsme zcela vynechali, pro tyto účely by žádné nové informace nepřinesly.

V následující kapitole jsme se na základě jednotlivých usnesení Etického panelu pokusili zjistit, jakými články Kodexu se poradní orgán generálního ředitele ČT nejvíce zabýval a zda by v některých pasážích mohly (a případně i měly) být doplněny. Pro bližší

---

¹⁶⁰ HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-736-7040-2., s. 43.

¹⁶¹ TRAMPOTA, VOJTĚCHOVSKÁ, ref. 148, s. 103.

¹⁶² MCQUAIL, ref. 9, s. 309–310.

představu, jak jednotlivá etická pravidla interpretovat, jsme uvedli rovněž konkrétní příklady prohřešků, které mohou sloužit začínajícím novinářům jako návod pro řešení podobných situací. Opět musíme připomenout, že bohužel ne všechna usnesení jsou zveřejněna, a samotné stížnosti dokonce nejsou zpřístupněny vůbec. Stejně jako v minulé kapitole jsme tedy museli vycházet pouze z dokumentů, které jsou dostupné na webových stránkách ČT, a počítat s tím, že všechna usnesení nejsou vedena stejným způsobem. Proto jsme se z některých dozvěděli více a z některých méně informací, obvykle záleželo na konkrétní osobě, která měla zápisy z jednání na starosti. V závěru kapitoly bylo snahou vysledovat, proč Panel o některých podnětech vůbec nerozhodoval a zda by se tomu dalo v budoucnu předejít (a případně jak).

Pro kvalitativní analýzu jsme stanovili následující výzkumné otázky:

- Jakých článků Kodexu ČT se stížnosti nejčastěji týkaly?
- Bylo by možné Kodex ČT na základě jednotlivých usnesení Etického panelu v některých částech doplnit?
- Jaké důvody vedly Etický panel ČT k tomu, že se některými stížnostmi rozhodl nezabývat?

5.2. Výsledky kvalitativního výzkumu

V další části se postupně věnujeme jednotlivým článkům Kodexu ČT, kterým se Etický panel při projednávání stížností nejčastěji věnoval. Rovněž uvádíme konkrétní příklady projednávaných usnesení i případných doporučení pro další činnost.

5.2.1. Péče o informace ve zpravodajství a aktuální publicistice

Jedním ze základních pravidel Kodexu ČT je striktní oddělení zprávy a hodnotícího soudu (komentáře). Zvláště není přípustné, aby se dohromady objevily v jedné větě redaktora.¹⁶³ Jako pochybení proto Etický panel zcela logicky vyhodnotil případ, kdy redaktorka „zřetelně neoddělovala citace zprávy od vlastního autorského textu“¹⁶⁴ a reportáž, do které byl zařazen telefonát s analýzou situace, což „zpravodajský charakter reportáže posunulo spíše k publicistice.“¹⁶⁵ V obou případech se jednalo o porušení Kodexu, který jinak v tomto ohledu uvádí poměrně přesné instrukce a není třeba ho nijak doplňovat.

Velký důraz je v České televizi rovněž kladen na zdroje informací. Zprávy musí být založené na zjištěných a ověřených údajích¹⁶⁶ a musí být znám jejich původ¹⁶⁷. To nebylo dodrženo např. v pořadu 168 hodin, který použil astrologii jako analytickou metodu. Vzhledem k tomu, že astrologie podle Panelu¹⁶⁸ není seriózní a vědeckým kritériím odpovídající analýzou, není vhodné prezentovat ji v pořadu, který se jinak zabývá závažnými společenskými tématy. Naopak přestupkem by nebylo použít ji v zábavné relaci.

¹⁶³ Kodex České televize: článek 5.7. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁶⁴ Usnesení č. 12. 2008. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni_12_15_12_2008.pdf

¹⁶⁵ Usnesení č. 6. 2013. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni6_2013.pdf

¹⁶⁶ Kodex České televize: článek 5.8. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁶⁷ Kodex České televize: článek 5.11. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁶⁸ Usnesení k využití astrologie v pořadu „168 hodin“. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-10-I-07.pdf>

Z charakteru takového pořadu je totiž obvykle patrné, že v něm není uveřejňován seriózní výzkum, a nemůže se tedy stát, že by byl divák uváděn v omyl. V případě pořadu 168 hodin k tomu však dojít mohlo.

K dalšímu prohřešku došlo v pořadu Reportéři ČT, který hovořil o nákupu gama nože. Hlavně výrok reportérů, že se jednalo o „nejdražší gama nůž na světě“¹⁶⁹, byl vyhodnocen jako problematický, v příspěvku totiž zcela chybělo odborné posouzení ceny. Zmíněný údaj tak srovnával nesrovnatelné a byl celkově nepřesný. Veškeré číselné údaje by navíc podle Panelu měly být „...zasazeny do relevantního kontextu na základě ověřitelných statistických dat“.¹⁷⁰

Za nepřijatelné považoval Etický panel rovněž obecné odvolávky na zdroj informací typu „podle ekonomů“.¹⁷¹ Podle článku 5.11¹⁷² je totiž redaktor povinen „seznámit diváky se zdrojem vysílané informace s výjimkou obecně známých skutečností a informací převzatých od renomovaných zpravodajských agentur“ a tento zdroj musí být navíc uveden přesně.

V několika případech Etický panel vytkl zpravodajským reportážím, že byly podkresleny hudbou¹⁷³, případně že použily vizuální prostředky (např. barevný negativ¹⁷⁴), což vyhodnotil jako jejich příliš emotivní dotváření, které do vysílání veřejnoprávního média nepatří. Jako nevhodné byly také označeny rozhovory, které byly opětovně namluveny namísto toho, aby byla divákům předložena autentická nahrávka. Podle Panelu to celkový dojem zbytečně zdramatizovalo a diváci na to navíc ani nebyli upozorněni. Při nedostupnosti autentických nahrávek proto v dalších případech navrhl použití samotného

¹⁶⁹ Usnesení č. 6. 2011. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni6_2011.pdf

¹⁷⁰ Usnesení č. 1. 2013. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni6_2013.pdf

¹⁷¹ Usnesení k pořadu „Vysílání skončilo, zapomeňte“ a k reportáži pořadu „Fakta“. 2004. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-19-VIII-04.pdf>

¹⁷² Kodex České televize: článek 5.11, ref. 167.

¹⁷³ např. Usnesení č. 5. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-5-23-V-07.pdf>

¹⁷⁴ např. Usnesení č. 11. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni11-17-X-07.pdf>

textu na obrazovce. Reportéry rovněž odrazil od využívání stylizovaných hraných dotáček¹⁷⁵ a k ilustračním záběrům obecně doporučil, aby při zacházení s nimi bylo dbáno maximální opatrnosti, neboť mohou „v divácích snadno vyvolat zkratkovité propojení zvukového a obrazového obsahu reportáže“.¹⁷⁶ Konkrétně těmito prvky reportáže se Kodex ČT nezabývá. Nejblíže je článek 5.12¹⁷⁷, který uvádí že „Česká televize je povinna zajistit, aby obrazové a grafické části informace ve zpravodajství a aktuální publicistice přispívaly k pravdivosti a přesnosti sdělení“ a ilustračním záběrům se věnuje ještě v dalším článku¹⁷⁸. Ten např. zdůrazňuje, že na jejich použití musí být divák upozorněn nápisem na obrazovce. Novinářům bez dostatečné praxe by se tyto články mohly zdát jako příliš obecné, proto považujeme za vhodné doplnit je těmito konkrétními příklady.

Podstatným pravidlem České televize je rovněž to, že „...redaktoři si musí při vystupování ve zpravodajských a aktuálněpublicistických pořadech počínat tak, aby divák nemohl rozpoznat, jaký mají na věc, o níž informují, názor.“¹⁷⁹ Jakým způsobem se tento článek týká ostatních pořadů, není z Kodexu ČT zcela zřejmé. Podle rozhodnutí Etického panelu je ale možné toto pravidlo modifikovat např. pro sběrný dokumentární pořad, kde je oproti zpravodajství možný i autorský vhled.¹⁸⁰

5.2.2. Diskusní pořady a pluralita

Česká televize si velmi zakládá na tom, aby jednotlivé názorové proudy sporu dostaly v jejích pořadech rovnoměrný prostor k vyjádření.¹⁸¹ To v některých pořadech nebylo dodrženo a z celkového pohledu můžeme tento článek v rámci všech stížností vyhodnotit jako velmi častý. K jeho porušení došlo např. v reportáži, ve které byl zmíněn jen názor

¹⁷⁵ Usnesení k pořadu „Vysílání skončilo, zapomeňte“ a k reportáži pořadu „Fakta“, ref. 183.

¹⁷⁶ Usnesení č. 6, ref. 169.

¹⁷⁷ Kodex České televize: článek 5.12. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁷⁸ Kodex České televize: článek 16.16. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁷⁹ Kodex České televize: článek 5.14. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁸⁰ Usnesení č. 4. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni4-21-III-07.pdf>

¹⁸¹ Kodex České televize: článek 6.1. 2003. [cit. 2014-04-10]

většinové populace¹⁸² nebo v pořadu, ve kterém nebylo uvedeno vyjádření druhé strany¹⁸³. V těchto případech je porušení zcela očividné, následující příklad je však již méně tradiční. Vyjádření druhé strany při nejbližší možné příležitosti totiž Etický panel očekával i po rozhovoru, ve kterém jedna strana vyřkla „závažná obvinění týkající se konkrétních osob, jimž mohla způsobit morální újmu“.¹⁸⁴ České televizi bylo doporučeno, aby v podobných situacích přihlížela „jak k hodnotě získávaných informací, tak i ke svému dílu odpovědnosti za pravděpodobný dopad a morální újmu, které tyto informace mohou způsobit nařčeným osobám a institucím“.¹⁸⁵

Kromě vyváženosti je pro fungování veřejnoprávního média důležitá i nestrannost. Např. z vystupování moderátorů diskusních pořadů by diváci neměli být schopni poznat, jaký postoj k tématu zaujmají samotní mediální pracovníci.¹⁸⁶ K nedodržení této zásady došlo např. v pořadu Události, komentáře, ve kterém Daniela Drtinová vedla rozhovor důrazněji, než jak je v pořadech tohoto typu obvyklé a nutné. Navíc jednoho z respondentů postavila do pozice obžalovaného a její přístup nezměnila ani výpověď druhého respondenta, který toto stanovisko vyvracel. Etický panel proto připomněl, že moderátoři by měli „za všech okolností přistupovat ke svým partnerům v dialogu korektně a nezaujatě“.¹⁸⁷

---

¹⁸² Usnesení č. 10. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-26-IX-07.pdf>

¹⁸³ např. Usnesení č. 9. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usnesen-13-VI-07.pdf>

¹⁸⁴ Usnesení č. 1. 2012. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni1_2012.pdf

¹⁸⁵ tamtéž

¹⁸⁶ Kodex České televize: článek 6.5. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁸⁷ Usnesení ze dne 14. února 2007. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-14-II-07.pdf>

5.2.3. Jazykový projev

Článek číslo 9¹⁸⁸, který pojednává o jazykovém projevu na obrazovkách České televize, je psán poměrně obecně. Na druhou stranu, pokud by měl uvádět seznam konkrétních dobrých a špatných příkladů, mohl by být delší než samotný Kodex. V obecné rovině tento článek zdůrazňuje, že s ohledem na téma a žánr je třeba jazykové prostředky pečlivě volit a poté i tak užívat. To bylo opomenuto v několika reportážích, ve kterých zazněla např. tato nevhodná prohlášení:

„Zákony o sociální péči se musí změnit tak, aby přinutily Romy pracovat.“¹⁸⁹

„Jaký figl úředníci z pojišťovny našli?“¹⁹⁰

Etický panel rovněž upozornil, že dobově populární výrazy či obraty nesmí být upřednostňovány před přesností a věcností obsahu informace, ačkoli na ně ze žurnalistického prostředí můžeme být zvyklí.¹⁹¹ Příkladem může být používání termínu „poprava“ v souvislosti s vraždou. Ačkoli je v současné době užívání tohoto výrazu běžné, slovo poprava „je odvozeno z ustáleného historického slovního spojení ‚činiti po právu‘, tedy s výkonem práva, kdežto vražda, ať už je provedena jakýmkoli způsobem, zůstává činem protiprávním.“¹⁹² V souvislosti s terorismem a trestnými činy vůbec bylo České televizi doporučeno tento výraz nepoužívat.

5.2.4. Diskriminace

Podle článku číslo 13¹⁹³ je v České televizi nepřipustná jakákoliv diskriminace z důvodu národnosti, rasy, náboženství, pohlaví, sexuální orientace, věku atd. Ačkoli Kodex ČT nepřipouští žádnou výjimku, z rozhodnutí Etického panelu můžeme vyvodit, že pro posouzení, zda k porušení tohoto článku skutečně došlo, je důležitý i kontext a celkové

¹⁸⁸ Kodex České televize: článek 9. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁸⁹ Usnesení č. 10, ref. 182.

¹⁹⁰ Usnesení č. 4. 2012. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni4_2012.pdf

¹⁹¹ Kodex České televize: článek 9.3. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁹² Usnesení č. 5, ref. 173.

¹⁹³ Kodex České televize: článek 13. 2003. [cit. 2014-04-10]

vyznění. Za cílenou kritiku nebo vyjádření společenské postoje, které by vedlo k podněcování k nenávisti z důvodu pohlaví, rasy, barvy pleti atd. totiž nepovažujeme autorský improvizovaný humor, který je součástí zábavného pořadu. Vtip Karla Šípech o Romech v pořadu Všechnopárty proto nebyl protiprávním. I v těchto případech je však na místě výroky raději předem zvažovat.¹⁹⁴

5.2.5. Presumpce nevinny

Často projednávaným byl také článek číslo 14¹⁹⁵, který na základě presumpce nevinny požaduje, aby se na člověka až do pravomocného rozsudku nahlíželo jako na nevinného. I když se jedná o obecně známý požadavek, podle Etického panelu byl hned v několika reportážích porušen. Došlo k tomu např. v pořadu Reportéři ČT. Ačkoli zde redaktor verbálně uvedl, z jakých trestných činů byla osoba obviněna, strukturou a volbou obrazové dokumentace (reportáž např. obsahovala drastické záběry těla zavražděného) a dalšími nonverbálními postupy „navozoval dojem, že existuje přímá spojitost mezi zmiňovanou osobou a dalšími trestnými činy“.¹⁹⁶ Kodex ČT by tedy mohl být doplněn o upozornění, že presumpci nevinny je třeba dodržovat nejen pomocí verbálních, ale i neverbálních prostředků.

Pokud reportáž pojednává o zatím nedořešeném právním případě, není rovněž vhodné opakovaně zobrazovat vizitky subjektu, kterého se projednává věc týká, jako se to stalo s realitní kanceláří ALDEMA.¹⁹⁷

Pro investigativní žurnalisty je podstatným závěrem, že jako důkaz pro podezření z korupce nemůže být chápáno porovnání příjmů a soukromého majetku. Hlavně pokud je na

---

¹⁹⁴ Usnesení č. 2, ref. 146.

¹⁹⁵ Kodex České televize: článek 14. 2003. [cit. 2014-04-10]

¹⁹⁶ např. Usnesení č. 5, ref. 173.

¹⁹⁷ Usnesení č. 7. 2010. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni7_2010.pdf

této informaci podstatná část reportáže postavena.¹⁹⁸ Toto rozhodnutí je zvláště zajímavé s ohledem na současný záměr vlády porovnávat majetek s daňovými výkazy a v případě podezření si od dané osoby vyžádat vysvětlení.¹⁹⁹

Podčlánek číslo 14.5²⁰⁰ stanovuje, že při informování o trestné činnosti nebo přestupcích je nutné zdržet se identifikace příbuzných podezřelého nebo odsouzeného. Výjimka je samozřejmě možná za několika okolností, např. pokud to vyžaduje veřejný zájem. Bohužel v pořadu „Falešná sebevražda“ došlo k identifikaci místa trestného činu a zúčastněných osob, především oběti. Veřejný zájem to nevyžadoval a je nutné zdůraznit, že tyto informace mohly vést k identifikaci příbuzných, kteří nemají s případem nic společného.²⁰¹ Kodex v tomto článku hovoří poměrně jasně a o jeho interpretaci není pochyb.

5.2.6. Pravidla při natáčení

V několika případech bylo projednáváno použití skryté kamery, o kterém Kodex ČT hovoří v článku 16 v podkapitole Skrytá kamera nebo mikrofon. Podle Kodexu je možné použít skryté nahrávací zařízení pouze při „zpracovávání tématu vážně se dotýkajícího veřejného zájmu, jestliže materiál, který má být natočen, nelze ani při vynaložení zvýšeného úsilí získat jinak a jestliže je tento materiál současně nezbytný pro zpracování tématu.“²⁰² K tomu Etický panel nic dalšího nedodal a pravidla se striktně držel. V jednom případě potvrdil, že materiál nebylo možné získat jiným způsobem²⁰³, v jednom se přiklonil

¹⁹⁸ Usnesení č. 6, ref. 169.

¹⁹⁹ Sobotka: Zákon o majetkových přiznáních? Na tahu je Babiš. ČT24 [online]. 2014 [cit. 2014-05-07]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/271747-sobotka-zakon-o-majetkovych-priznanih-na-tahu-je-babis/>

²⁰⁰ Kodex České televize: článek 14.5. 2003. [cit. 2014-04-10]

²⁰¹ Usnesení č. 3. 2013. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni3_2013.pdf

²⁰² Kodex České televize: článek 16.14. 2003. [cit. 2014-04-10]

²⁰³ Usnesení č.1/2006. 2006. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-10-I-06-final.pdf>

na stranu stěžovatele²⁰⁴. Důležitou podmínkou využití skryté kamery je upozornit televizní diváky na její použití.²⁰⁵ Případné nedodržení Etický panel přirozeně hodnotí jako chybu tvůrce reportáže.

Jak říká článek 16.5²⁰⁶, respondent může projevit nesouhlas s natáčením, není jeho povinností se daného pořadu zúčastnit. U veřejně činných osob to bývá vhodné, ale ani ty nelze žádným způsobem nutit. V tom případě je ale nezbytné divákům stručně sdělit, že se respondent odmítl vyjádřit a jakým způsobem to zdůvodnil. V praxi je tento požadavek aplikován i na veškeré případy, kdy vyjádření z jakéhokoliv důvodu není možné natočit. To se týkalo např. reportérky, která nemohla natočit vyjádření romských rodin kvůli jejich negativní reakci na nahrávací zařízení.²⁰⁷ Ve vysílání tento fakt musí v každém případě zaznít, protože bez něj jinak není zřejmé, zda druhá strana nedostala prostor k vyjádření, nebo zda ho z vlastní vůle nevyužila.

5.2.7. Zobrazení

Podle článku 17.1 Česká televize „nedá větší prostor prezentaci násilí, než jaký je z hlediska uměleckého ztvárnění určitého tématu či zpravodajského nebo publicistického pokrytí skutečnosti nezbytný.“²⁰⁸ Otázkou zůstává, co by bylo v konkrétním případě chápáno jako nezbytné, může totiž záležet na pohledu daného pracovníka či celkovém vyznění reportáže. Jako příklad uvádíme usnesení, které projednávalo záběry zobrazující „nástroje sloužící k zastrasování či omezení pohybu lidí, jako např. okovy, elektrobušky, paralyzéry apod.“²⁰⁹ Vzhledem k tomu, že nepředstavovaly hlavní část reportáže a trvaly pouze sedm vteřin, Etický panel jejich uveřejnění schválil. Navíc i kvůli tomu, že „zobrazení násilí bylo logickou a z pohledu srozumitelnosti a názornosti podstatnou

²⁰⁴ např. Usnesení č. 5, ref. 173.

²⁰⁵ Kodex České televize: článek 16.14, ref. 202.

²⁰⁶ Kodex České televize: článek 16.5.2003. [cit. 2014-04-10]

²⁰⁷ Usnesení č. 10, ref. 182.

²⁰⁸ Kodex České televize: článek 17.1.2003. [cit. 2014-04-10]

²⁰⁹ Usnesení k reportáži „AI chce kontrolu vývozu policejní výzbroje“. 2004. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-30-XI-04.pdf>

součástí reportáže a přispívalo k jejímu mravnímu obsahu, neboť poukazovalo na závažnost problému kontroly vývozu policejní výzbroje do zemí, v nichž jsou porušována lidská práva“.²¹⁰ Šokující záběry tedy nebyly ani samoučelné, což Kodex ČT nepovoluje.²¹¹

Podobně se Etický panel vyjádřil i o pořadu, který obsahoval záběry teroristických útoků v New Yorku, Madridu a Londýně. Opět se totiž jednalo o snahu objasnit celkovou problematiku – v tomto případě „mentalitu pachatelů těchto kriminálních činů a pochopit prostředí, z něhož se zrodila“.²¹² I přesto ale doporučil, „aby u takto citlivých témat postupovala Česká televize tak, aby bylo u každého záběru zřejmé, kdy, kde a v jakém kontextu byl pořízen, a vyvarovala se samoučelného užití s tématem bezprostředně nesouvisejícího a emotivně laděného obrazového a zvukového materiálu“.²¹³

5.2.8. Střet zájmů

„Střet zájmů zaměstnanců a externích spolupracovníků České televize je nepřipustný. Osoby pracující pro Českou televizi musí vyloučit, aby osobní zájem ovlivňoval vysílání nebo nevysílání určitých sdělení či pořadů.“²¹⁴ Článek, který zní velice jasně. Jak se ale ukáže z následujících příkladů, vždy záleží na posouzení situace jako celku. Konkrétně se jednalo o pořad Hádání o přírodě, který moderoval pan Vladimír Just. Ten se angažoval na jedné straně sporu a na jeho obhajobu publikoval i články, což bylo Etickým panelem vyhodnoceno jako problematické. Ačkoli ve způsobu vedení pořadu nebylo zjištěno jediné pochybení a všem zúčastněným byl poskytnut stejný prostor k vyjádření, nepovažoval Panel výběr moderátora za vhodný a pro příště doporučil aplikovat princip předběžné opatrnosti.²¹⁵

---

²¹⁰ tamtéž

²¹¹ Kodex České televize: článek 17.4. 2003. [cit. 2014-04-10]

²¹² Usnesení č. 1/2006, ref. 212.

²¹³ tamtéž

²¹⁴ Kodex České televize: článek 22.1. 2003. [cit. 2014-04-10]

²¹⁵ Usnesení k pořadu „Hádání o přírodě“. 2005. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z:

<http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-11-X-05.pdf>

Jako nevhodná byla dále vyhodnocena účast moderátorů zpravodajských a publicistických pořadů na mši, kterou vysílala ČT. Etický panel zdůraznil, že tato účast by mohla ohrozit vnímání jejich nestrannosti např. při informování o náboženských tématech, a doporučil se podobných akcí raději nezúčastňovat.²¹⁶

Jako opačný případ můžeme uvést Adama Komerse, který podepsal výzvu „Ano pro Švejnara“ v době, kdy působil jako vedoucí regionální redakce zpravodajství ČT. Podle Etického panelu však takto učinil jako soukromá osoba a střet zájmů s touto aktivitou neshledal. Zamezení editoriálních zásahů až do ukončení voleb prezidenta ČR na principu předběžné opatrnosti však schválil.²¹⁷ V případě tohoto článku je potřeba vždy postupovat rozvážně, jak jsme ukázali, důležitý je hlavně kontext a celkové posouzení situace.

5.2.9. Péče o archivní fond

Podle článku 24.1 by Česká televize měla archivovat odvysílané pořady i výchozí audiovizuální a písemné záznamy.²¹⁸ Etický panel k tomu navíc doporučil, aby u investigativních reportáží byl hrubý materiál uchovávan co možná nejdéle. Postrádal ho totiž při projednávání reportáže, ze které nebylo zcela jasné, zda nedošlo k chybě podle článku Kodexu 16.8 – tedy zda odpověď respondenta nebyla vztažena k jiné otázce²¹⁹, jak uváděla stěžovatelka. Kvůli tomu, že v archivu nebyl hrubý materiál zachován, nebylo možné ani učinit relevantní rozhodnutí.²²⁰

²¹⁶ Usnesení č. 5. 2013. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni5_2013.pdf

²¹⁷ Usnesení č. 3. 2008. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-3-13-II-08.pdf>

²¹⁸ Kodex České televize: článek 24.1. 2003. [cit. 2014-04-10]

²¹⁹ Kodex České televize: článek 16.8. 2003. [cit. 2014-04-10]

²²⁰ Usnesení č. 3. 2007. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni3-21-III-07.pdf>

5.2.10. Ostatní a chybějící pravidla

V Kodexu ČT zcela chybí zmínka o nových médiích, jako jsou např. sociální sítě. Konkrétní stížnost, na které tento nedostatek můžeme demonstrovat, se týkala upoutávky na zpravodajství, která byla umístěna na síti Facebook a byla podle stěžovatele neobjektivní.²²¹ Etický panel se odvolal na mezeru v Kodexu ČT, která mu neumožnila dojít k odbornému stanovisku. Kodex totiž vznikl v době, kdy se ještě příliš nepočítalo s tak velkou rolí nových médií a vlastně ani v současné době neříká, jestli by pro ně měla platit nějaká zvláštní pravidla, nebo zda se mají pro všechna média uplatňovat ta současná. V budoucnu by v tomto směru jistě bylo vhodné rozšíření, nebo alespoň upřesnění.

Česká televize pochybila také v komunikaci s Andrejem Babišem, když mu na poslední chvíli e-mailem a prostřednictvím třetí osoby oznámila, že jeho účast v pořadu „Máte slovo“ je zrušena. Tento případ však nemůžeme posuzovat jako nedostatek Kodexu, protože se spíše jednalo o porušení obecné slušnosti.²²²

5.3. Stížnosti Etickému panelu

V celkem patnácti procentech případů se Etický panel rozhodl, že projednávat danou stížnost nespadá do jeho kompetence. Zda je toto procento malé, či velké, by mohlo být na delší úvahu. Pokud ale vezmeme v úvahu, že průměrný počet projednávaných stížností za rok je 5,9, tak téměř jedna z nich (konkrétně 0,9 stížnosti) je ročně za hranicemi působnosti Panelu. Proto v této kapitole uvádíme příklady důvodů, proč se poradní orgán generálního ředitele určitými podněty nemohl zabývat. Do budoucna by se mohlo jednat o návrh, aby podobné žádosti vůbec nebyly Panelu předávány a nechány např. působnosti Rady ČT.

---

²²¹ Usnesení č. 6, ref. 144.

²²² Usnesení č. 7. 2012. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP_usneseni7_2012.pdf

Stížnost v několika případech nebyla projednána, protože námitky nesměřovaly k samotnému pořadu, a dokonce ani k jeho obsahu či zpracování, nebo protože bylo požadováno stanovisko ke kvalitě pořadu. Panel se však zabývá pouze otázkami etiky, další aspekty pořadů nedokáže hodnotit. Rozhodnutí rovněž nebylo možné, pokud nebyl k dispozici dostatek důkazního materiálu nebo pokud se po Etickém panelu požadovalo, aby si sám dohledával fakta nutná pro posouzení. K tomu bohužel kompetence nemá. Také se odmítl věnovat dosud nedokončeným či neodvysílaným pořadům, posuzuje je vždy až po odvysílání. V několika dalších případech bylo z usnesení možné zjistit pouze stručnou informaci, že se jednalo o neoprávněnou žádost nebo že nespádala do působnosti Etického panelu, bližší vysvětlení nebylo uvedeno.

Důvodem pro neposouzení však mohla být i forma podávaných stížností. Opět musíme připomenout, že veřejně dostupné nejsou všechny dokumenty a můžeme vycházet jen z těch zveřejněných. Celkovou studii tedy zatím není možné provést a jedná se pouze o předběžnou hypotézu. Narozdíl od německé tiskové rady totiž není nutné v žádosti pro Českou televizi uvádět konkrétní článek Kodexu, na který si žadatelé stěžují. Proto jsou některé podněty zcela korektní, některé velmi emotivní a může být velmi obtížně zjistit, co vůbec žadatel vnímal jako prohřešek. Pro představu uvádíme pár příkladů:

„Bylo to jako rádio Jerevan.“²²³

„Při pohledu na současnou situaci absolutně není na místě hrát si na pomyslnou objektivitu nebo vyváženost.“²²⁴

---

²²³ Usnesení k reportáži o zavedení doplatku na některé životně důležité léky. 2006. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/pages/vse-o-ct/eticky-panel/pdf/EP-usneseni-11-X-06.pdf>

²²⁴ Usnesení č. 6, ref. 165.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo analyzovat činnost poradního orgánu generálního ředitele České televize v jeho novodobém období (tedy v letech 2004–2013). Práce chtěla především zjistit, čím se Etický panel v jednotlivých obdobích zabýval, jak rozhodoval, kdo byl jeho členem nebo jakými pravidly se řídil. Aby bylo možné zodpovědět stanovené výzkumné otázky, analyzovali jsme nejprve zápisy z jednání Rady ČT a výroční zprávy o činnosti České televize z let 2001–2013 a dále jednotlivá usnesení Etického panelu z let 2004–2013. Poté jsme aplikovali metody kvantitativního i kvalitativního výzkumu a v této části zjištěné skutečnosti shrnujeme.

Námi zkoumaný Etický panel ČT začal působit v roce 2004. Jeho přesná pravidla fungování byla předmětem diskuzí až do roku 2008, přičemž nejvíce se členové potýkali s termíny schůzek, diskutovalo se však i o významu jednomyslnosti, který Panel při rozhodování uplatňuje. Z hlediska personálního obsazení došlo v průběhu let k několika změnám, a to ať již z důvodu vypršení volebního období nebo dobrovolné rezignace jednotlivých členů. Ani v současné době však není otázka členů zcela dořešená. Etický panel již více než rok působí pouze ve čtyřčlenném složení²²⁵ a z dostupných pramenů ani není zřejmé, zda je vůbec snaha nového člena nalézt.

Ačkoli se Kodex ČT týká všech pořadů, které Česká televize uvádí, Etický panel se nejvíce zabýval stížnostmi na zpravodajské a publicistické relace, které byly odvysílané na stanici ČT1. Podněty k jiným relacím se vyskytovaly téměř výjimečně, a proto vyjádření k např. dětským, sportovním či zábavným pořadům zcela chybí. Podněty na adresu televize zasílaly téměř ve stejné míře jak soukromé osoby, tak osoby zastupující určitý úřad či organizaci. I co se týká generálních ředitelů, byla situace poměrně vyrovnaná. Jiří Janeček i Petr Dvořák poradnímu orgánu průměrně za rok předávali stejné množství podnětů. Dále bylo výzkumem zjištěno, že Etický panel dával spíše za pravdu stěžovatelům, ačkoli

---

²²⁵ Během psaní této diplomové práce navíc na funkci jeden z členů rezignoval a Etický panel má v současné době jen tři členy.

v mnoha případech se pořadů či jejich tvůrců zastal. Panel několikrát dokonce Českou televizi vyzval, aby se tématu, na které přišla stížnost, dále věnovala, protože se jedná o veřejný zájem a médium tím naplňuje své poslání veřejné služby. Určitou míru pochybení Panel shledal ve více než polovině případů. Můžeme proto konstatovat, že jeho existence má své opodstatnění, upozorňuje totiž na rozpory s Kodexem ČT a snaží se, aby v budoucnu k těmto situacím nedocházelo.

Etický panel se nejvíce zabýval články číslo 5 (Péče o informace ve zpravodajství a aktuální publicistice), 6 (Diskusní pořady a pluralita), 9 (Jazykový projev), 13 (Zákaz diskriminace), 14 (Presumpce nevinny), 16 (Pravidla při natáčení), 17 (Zobrazování), 22 (Střet zájmů) a částečně i článkem 24 (Péče o archivní fond). Ve většině případů se těchto článků striktně držel, jen občas doplnil vysvětlující formulaci či konkrétní příklad, čímž pomohl vyjasnit, jakým způsobem by tato pravidla měla být interpretována. Dále bylo zjištěno, že při rozhodování Etického panelu zcela chyběl článek zabývající se novými médii, která v současné době Česká televize stále hojněji využívá. Výhledově by bylo jistě vhodné tuto pasáž doplnit, případně alespoň upřesnit, zda se pravidla Kodexu vztahují i na tento typ médií.

Průměrně každá sedmá stížností nespadala do kompetence Etického panelu. Vzhledem k ne příliš vysokému počtu usnesení za celé zkoumané období bychom doporučili důkladněji zvažovat, jaké podněty budou Panelu generálním ředitelem předávány. Rovněž navrhuje, aby byl o odborné stanovisko požádán, jen pokud se stížnost bude týkat etických otázek (kvalitu ani jiné aspekty dané relace není možné posuzovat) a pořadů, které již byly dokončené a odvysílané.

Hlavním úskalím při analyzování materiálu byla jeho částečná nedostupnost a nejednotnost. Všechna usnesení Etického panelu totiž nebyla zveřejněna a přesnost konkrétního zápisu z jednání vždy záležela na osobě, která ho zpracovávala. Proto jsou některé zápisy velmi podrobné a obsahují např. i úryvky stížností, zatímco jiné hodnotí situaci jen velmi stručně. Z tohoto důvodu si autorka dovoluje navrhnout, aby forma usnesení Panelu byla do budoucna co možná nejvíce sjednocena. Čtenář by se měl vždy

dozvědět, čeho se stížnost týkala (v dosavadních případech to často není uvedeno), případně jaký článek Kodexu byl projednáván a jak bylo nakonec rozhodnuto.

Ačkoli výzkum v některých ohledech narážel na neúplnost nebo nedostupnost usnesení, práce splnila cíle, které si na začátku vytyčila. Přinesla podnětné závěry a také příklady z mediální praxe pro začínající novináře, které mohou být i v dalších letech doplňovány o stanoviska vydaná po roce 2013. Pokud by to bylo možné, navrhuje práci rozšířit rovněž o nezveřejněná usnesení, která během zpracovávání tohoto výzkumu nebylo možné z archivu České televize získat. V budoucnu by také mohlo být zajímavé srovnat závěry Etického panelu a nově vznikajícího editoriačního panelu.

Summary

The aim of this study was to analyze the work of the Czech Television Ethics Board during its contemporary activity (2004–2013). We wanted to describe the context of origin, principles, members and agenda in all particular periods. To answer these questions we analyzed annual reports and reports from the Czech Television Board and the Czech Television Ethics Boards meetings. Then we used the quantitative and qualitative analysis in order to describe the Czech Television Ethics Board even more precisely.

The work of the Czech Television Ethics Board started in 2004. Nevertheless, the discussions about its principles and agenda continued for another four years. The biggest issue was the scheduling of the board meetings. All of the members were usually very busy and it was almost impossible to find any suitable date for everyone. Although the Board has existed for ten years, they are still concerned with general procedures. The Board should be seated by five members which had been the case up to the year 2011. However, since 2012 there have been only four members without any reason and explanation.

The Czech Television Ethics Board released on average seven reports each year. Most of the complaints and incentives coming from the public subjects (politicians, diplomats or

whole companies) or from the ordinary people were concerned with news and public affairs. So the Ethics Board reports were concerned mostly with this agenda, even though the ethical code is applied on all the programs and employees. Some of the complaints were found as irrelevant but on the other hand, the Czech Television Ethics Board found out some of them legitimate and even very essential. This fact confirms the relevance of the Board's reasonable existence in the system of media regulation indeed.

Most of the complaints were concerned with these paragraphs of the ethical code: number 5 (Information in news and current affairs), 6 (Talk shows and plurality), 9 (Language), 13 (Discrimination), 14 (Presumption of innocence), 16 (Shooting rules), 17 (Imaging), 22 (Conflict of interest) and 24 (Archive). In the last chapter we summarized all of the complaints and described the discovered faults. This could serve as a useful instruction for the inexperienced journalists.

The author identified that on average one in seven complaints couldn't be solved because the point was considered to be beyond the Ethics Board's competence. Therefore we added several suggestions how to avoid these situations. We also recommended considering the legitimacy of the complaints that were forwarded for the discussion.

We believe that this study fulfilled all the aims and brought interesting and unknown facts to the reader. It contains all the important concepts and ideas for young journalists who want to get experience in the field of the media ethics. We would recommend updating this study in the future and maybe also comparing the Czech television Ethics board with the newly embodied Czech editorial board.

Seznam literatury

- BERTRAND, Claude Jean. *Media ethics*. New Brunswick, N.J.: Transaction Publishers, c2000, v, 164 p. ISBN 15-600-0420-7.
- BLACK, Jay a Chris ROBERTS. *Doing ethics in media: theories and practical applications*. New York: Routledge, 2011. ISBN 02-038-2951-4.
- BRÁZDA, Radim. *Úvod do srovnávací etiky*. Praha: KLP, 1998
- BURTON, Graeme a Jan JIRÁK. *Úvod do studia médií*. 1. vyd. Brno: Barrister, 2001, 390 s. ISBN 80-859-4767-6.
- ČERMÁK, Miloš. *10 let v českých médiích: "Máme pitomější politiky, nebo novináře?"*. Vyd. 1. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, 142 s. ISBN 80-7178-925-9.
- DAVSON-GALLE, Peter. *Reason and professional ethics*. Burlington, VT: Ashgate Pub. Ltd., c2009, ix, 298 p. ISBN 07-546-5484-2.
- FINK, Conrad C. *Media ethics*. New York: McGraw-Hill, c1988, xxv, 323 p. ISBN 00-702-0976-6.
- FROST, Chris. *Media ethics and self-regulation*. London: Longman, 2000. ISBN 05-823-0605-1.
- HABERMAS, Jürgen. *Strukturální přeměna veřejnosti: zkoumání jedné kategorie občanské společnosti*. Vyd. 1. Praha: Filosofia, 2000, 418 s. Morální a politická filosofie, sv. 8. ISBN 80-700-7134-6.
- HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 407 s. ISBN 80-736-7040-2.
- JANOTOVÁ, Helena, Karel SCHELLE a Ilona SCHELLEOVÁ. *Profesní etika*. Vyd. 1. Praha, 2005, 96 s. ISBN 80-868-6142-2.
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Masová média*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-807-3674-663.
- JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. *Média a společnost*. Vyd. 2. Praha: Portál, 207 s. ISBN 978-807-3672-874.
- KUNCZIK, Michael. *Základy masové komunikace*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-718-4134-X.
- MCQUAIL, Denis. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 4. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009, 639 s. ISBN 978-807-3675-745.
- MENCHER, Melvin. *News reporting and writing*. 6th ed. Madison, Wis.: WCB Brown, c1994. ISBN 06-971-3935-2.

- MORAVEC, Václav. *10 let v českých médiích: Etika a česká média*. Vyd. 1. Praha: Portál pro Newton Information Technology, 2005, 142 s. ISBN 80-7178-925-9.
- MORAVEC, Václav. Proměny samoregulace médií v České republice po roce 1989. In: *Postavení médií v české společnosti a v Evropské unii: příspěvky z odborného semináře konaného ve dnech 6.–7.11.2006*. Vyd. 1. Praha: Matfyzpress, 2006, s. 103–107. ISBN 8086732983.
- OSVALDOVÁ, Barbora. Etika médií v teorii a praxi. In: PUNČOCHÁŘ, Jan. *Deset let od přijetí Etického kodexu novináře*. Praha: Syndikát novinářů České republiky, 2008.
- PLAISANCE, Patrick Lee. *Media ethics: key principles for responsible practice*. Los Angeles: SAGE, c2009. ISBN 14-129-5685-4.
- REIFOVÁ, Irena. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-717-8926-7.
- REMIŠOVÁ, Anna. *Etika médií*. Bratislava: Kalligram, 2010, 310 s. ISBN 978-808-1013-768.
- RUB-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. 1. vyd. Praha: Grada, 2005, 292 s., [22] s. barev. obr. příl. ISBN 80-247-0158-8.
- SANDERS, Karen. *Ethics and Journalism*. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 2003, ix, 196 p. ISBN 0761969667.
- SCHULZ, Winfried. Analýza obsahu mediálních sdělení. 2., přeprac. vyd. Překlad Barbara Köpplová. Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze, 2. ISBN 80-246-0827-8.
- SIEBERT, Fred S., Theodore PETERSON a Wilbur SCHRAMM. Four theories of the press: The authoritarian, libertarian, social responsibility, and Soviet communist concepts of what the press should be and do. 13. pr. Urbana: University of Illinois Press, 1984. ISBN 9780252724213.
- SPENCE, Edward H. *Media, markets, and morals*. Malden, Mass. [etc.]: Wiley-Blackwell, 2011. ISBN 144439603X
- ŠILER, Vladimír. *Etika pro žurnalisty*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007
- THOMPSON, Mel. *Přehled etiky*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 167 s. ISBN 80-7178-806-6.
- TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Vyd. 1. Praha, 2010, 293 s. ISBN 978-807-3676-834.
- (Prvních) 10 let České televize. Editor Jiří Pittermann, Jitka Saturková, Vít Šnábl. Praha: Česká televize, 2002, 372, [14] s. PR a Promotion. ISBN 80-85005-37-9.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- AUST, Ondřej. Richard Medek obhájil křeslo ředitele Českého rozhlasu. *Lidovky.cz* [online]. roč. 2009 [cit. 2014-02-13]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/richard-medek-obhajil-kreslo-reditele-ceskeho-rozhlasu-pgt-/media.aspx?c=A090930_115144_In-media_mtr

Co je Rada ČT. *Česká televize* [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/co-je-rada-ct/>

CVVM. Prestiž povolání – červen 2013. 2013. [cit. 2014-04-10]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7054/f3/eu130903.pdf

Etický panel. *Česká televize* [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/>

Etika. *Syndikát novinářů České republiky* [online]. 2007-2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/>

Jednací řád. *Česká televize* [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/jednaci-rad/>

Podnět komisi. *Syndikát novinářů České republiky* [online]. 2007-2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/podnet-komisi/>

Složení a stanovy. *Syndikát novinářů České republiky* [online]. 2007-2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/slozeni-a-stanovy/>

Sobotka: Zákon o majetkových příznáních? Na tahu je Babiš. ČT24 [online]. 2014 [cit. 2014-05-07]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/271747-sobotka-zakon-o-majetkovych-priznanih-na-tahu-je-babis/>

Stanoviska. *Syndikát novinářů České republiky* [online]. 2007-2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.syndikat-novinaru.cz/etika/stanoviska/>

Stanovisko generálního ředitele České televize. 2013 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/press/tiskove-zpravy/?id=6870&strana-2=1&category=2>

Statistiken. *Presserat* [online]. 2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.presserat.de/beschwerde/statistiken/>

Statut. *Česká televize* [online]. © Česká televize 1996–2014 [cit. 2014-02-03]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/statut/>

ŠMÍD, Milan. Čeští vydavatelé se dodnes sami neregulují, Česká tisková rada byla mrtvě narozené dítě. *Mediář.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-02-12]. Dostupné z: <http://www.mediar.cz/samoregulace-vydavatelu-mrtve-narozene-dite-ceska-tiskova-rada/>

Televizní ředitelé. *Česká televize* [online]. 1996-2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/historie/televizni-reditele/>

Vše o ČT. *Česká televize* [online]. 1996-2014 [cit. 2014-03-26]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/>

DOKUMENTY

Editorial Guidelines. *BBC* [online]. © 2014 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/guidelines/>

Guidelines: Section 19 Accountability: Feedback and Complaints. *BBC* [online]. © 2014 [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/guidelines/editorialguidelines/page/guidelines-accountability-feedback-complaints/>

Kodex České televize: Zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání. In: 2003. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/kodex-ct/>

Usnesení Etického panelu 2004–2013. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/eticky-panel/>

Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 1998–2013. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/vyrocní-zpravy/>

Zákon České národní rady o České televizi: ve znění zákonů č. 36/1993 Sb., č. 253/1994 Sb., č. 301/1995 Sb., č. 39/2001 Sb., č. 231/2001 Sb., č. 82/2005 Sb., č. 127/2005 Sb., č. 304/2007 Sb., č. 384/2008 Sb., č. 132/2010 Sb., č. 153/2010 Sb. a č. 302/2011 Sb. In: 39/2001. 2001.

Zákon České národní rady o Českém rozhlasu: In: 484/1991. 1991.

Zápis z jednání Rady ČT 2001–2013. [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/zapisy-z-jednani/>

DIPLOMOVÉ PRÁCE

KVASNIČKOVÁ, Eva. Etický kodex České televize - jeho vznik a aplikace. Praha, 2006. 86 listů, [67] listů příl. Vedoucí práce Václav Moravec.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Členové Etického panelu (seznam)

Přílohy

Příloha č. 1: Členové Etického panelu (seznam řazen podle příjmení)

- prof. JUDr. Petr Hajn, DrSc.: vysokoškolský profesor na Masarykově univerzitě v Brně, v Etickém panelu působil 2004–2012
- prof. Ing. Richard Hindls, CSc., dr. h. c., t. č. rektor Vysoké školy ekonomické, v Etickém panelu působil 2012–2014
- prof. RNDr. Helena Illnerová, DrSc.: předsedkyně Akademie věd ČR, v Etickém panelu působila 2004–2012
- Mgr. Vlastimil Ježek: ředitel Národní knihovny, v Etickém panelu působil 2008–2012
- prof. Erazim Kohák, Ph.D.: emeritní profesor Boston University a Univerzity Karlovy, t.č. vědecký pracovník Filosofického ústavu Akademie věd ČR, v Etickém panelu působil 2006–2012
- Ing. František Lobošský: předseda Republikového výboru Sdružení obrany spotřebitelů, v Etickém panelu působil 2004–2006
- prof. RNDr. Václav Pačes, DrSc., předseda České společnosti pro biochemii a molekulární biologii, v Etickém panelu působí od roku 2012
- Mgr. Jiří Peňás: novinář, v Etickém panelu působil 2004–2007
- PhDr. Nikolaj Savický, Ph.D., zastával více povolání, přednášel např. dějiny komunikace obrazem na Fakultě sociálních věd UK, Etickém panelu působil 2007–2008, poté od roku 2012
- Zdeněk Velíšek: novinář, v Etickém panelu působí od roku 2004